

Taxa postală
plătite în num.
No 224.716 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10
Telefon: 9-77. Előfizetési havonta 118, negyedévre 375, évre 588, egészévre 1200 le. Földre: Havonta 1, negyedévre 6, egészévre 18 dollár. Adatok díjszabás szerint.

KELET az erdélyi és magyarországi zsidóság egyetlen napilapja. Cikkeink utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

II es Budapest
Kamassetter Robert

KELET

ESZDÓPOLITIKAI NAPILAP

Ara 5 lej

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felső szerkesztő Jámbor Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 37

Szombat, 1932 okt. 29.

5693. ÉV
THISRI 29.

XV. ÉVI.
245. SZÁM

Kampóskeresztesek halála

A bécsi egyetemet megint bezárták. Ezúttal nemcsak azért, mert kampóskeresztesek zsidó „kollegáikra” agyarkodtak gumbóttal, hanem azért is, mert nem állottak meg a zsidóknál, hanem más „árja” nemzetiségűek ellen is — dolgoztak. A nemzeti szocialisták azonfelül a saját fajtájukat is bántalmazták, ha megállapították róla, hogy más párthoz szólnak. Mert ezeknél a fiataloknál komoly pártállásról nem lehet szó, csak szimpátiáról, viszont a kampóskeresztesek nem szimpatizálnak sem a latin, sem az amerikaiakkal és így történhetett, hogy román fiukat és amerikai leányokat is bántalmaztak.

Bántalmaztak. Nem szavakkal, ami szintén egészen utolsó dolog Középeurópában és a tudomány hajlékában, hanem ökölökkel és furkósbottal, ami Libériában sem fordult elő emberemlékezt óta, holott ököfeket és csak másfél évtizede ismerték el őket önálló köztársaságnak. Az amerikai leányok tanulni jöttek, azt mondják, a leghozzávalóbbjai az orvosi fakultásnak. Ha bevonják őket a politikába és pedig ilyen méltatlanul, abból csunya bizonyalmak támadhatnak. Amerikának ugyanis a kicsiny Ausztria adósa. Nemcsak a kölcsönök miatt, hanem régebbi dolgokért. Még emlékszik mindenki, hogy a háboru után ugyszólván Amerika látta el Bécs városát élelmiszerekkel. A kampóskeresztesek szülei amerikai adományból éltek jó ideig a — Gemeinschaftsküchek asztalainál. Legáltalában is hálátlanul és most utólagos viszonyozni azokat, akiknek szülei adakoztak.

Vizont a hála és méltányosság sohasem tartozott a kampóskeresztesek hádszerszáma közé.

A londoni memento

Belfastban még alighogy eltakarították a munkanélküli tüntetések barrikádjait s ime már Londonban új százezer ember ment rohamra — az éhség kíséretével ellen.

A rohamnak, bár heves volt, nem sikerült döntő győzelmet aratnia, de a harc célját és irányát a City brüssz palotáinak bevert ablakai is megmutatták.

Megmutatkozott egyben a harc erkölcsi tartalma is és felhívta a „disznófejű nagyurak” figyelmét arra, hogy az ő gazdaságukon — a világ nyomorúsága épül s éppen ezért ez a gazdaság — erkölcsi értelemben is — inkább érdemes a pusztulásra, mint azok a tömegek, melyeknek szelvénye nemcsak ártatlan, de egyben okatlan is.

Az angol munkás általában higgadt, józan és nagyjában megalkuvó természetű. Csak a butaság és a demagógia foghatja rá, hogy bármilyen forradalmi propaganda hálójába keritheti, ha a forrongásra nincs oka.

Vizont történelmi példák egész tárháza bizonyítja, hogy ha rákerül a sör: az angol nép a forradalom pallását kíméletlenül és céltudatosan tudja forgatni.

Éppen ezért kettős jelentőségű van az angolai tüntetéseknek.

Jelentik elsősorban azt, hogy az angol munkások nagy tömegei immár semmit sem várnak plutokratáik és Macdonald-jaik ígéreteitől s a türelmet azokra hártják át, akiknek van miből türelmeseknek lenniük.

Az angol munkanélküliek egyszerű bölcseségre jöttek rá: szavakból nem lehet megélni s ha a válság holmi természeti katalizma, egy a katalizmusban vegyének részt azok is, akik eddig egyáltalában nem érezték meg annak kinszenvéseit.

A londoni tüntetés másik jelentősége abban kulminál, hogy a józan és mérsékelt angol munkanélküliek már nem látják a kibontakozás lehetőségét a békés eszközök keretei között és szociális fel-fogásuk forradalmi irányban töltődik el.

A belfasti és londoni tüntetések azonban még nem rendítették meg a jelenlegi gazdasági rend alapjait, de szeizmográfjai és előrevetett árnyékai annak az egyetemes földrengésnek, melynek moraja az egész világon végigvonul és megremegteti a paloták urait.

A végső fejlemények azonban nem a munkanélküli tömegek pillanatnyi elkese-

Ellenzékbe akarnak vonulni a francia szocialisták a leszerelési kérdés miatt

Weygand tábornok vezérkari főnök megengedhetetlennek tartja a francia hadsereg fokozatos leszerelését

Párizs, október 28. A francia politikai érdeklődés előterében a francia kormány konstruktív leszerelési és biztonsági tervezete áll. Az egész politikai élet nagy érdeklődéssel várta a legfelsőbb honvédelmi tanács ülésének eredményét. A tanács hétfőn este tíz órakor ült össze és teljes három óra hosszat tartott a konferencia. Ez volt a legfelsőbb honvédelmi tanács legutolsó ülése a leszerelési tervezet ügyében.

Az ülésről kiadott szűkszavú kommuniqué csak annyit mond, hogy a tanács tagjai között sikerült megegyezést létrehozni, de teljes titok fedi, hogy miben áll ez a megegyezés. Ugy látszik, hogy a kormány akarja majd ebben az ügyben az utolsó szót kimondani, mert az ülésről kiadott jelentés azt is jelzi, hogy a tervezet végleges megszerkesztése ügyében a minisztertanács fog határozni.

Ezzel kapcsolatban Leon Blum szocialista képviselő a Populaireben heves támadást intéz Weygand tábornok, a francia nagyvezérkar főnöke ellen, aki, mint ismeretes, elfogadhatatlannak minősítette a francia kormány új leszerelési és biztonsági tervezetét és kijelentette, hogy a nagyvezérkar nem járul hozzá a francia hadsereg fokozatos leszereléséhez. A

Populaireben Leon Blum azt írja, hogy Weygand tábornok viselkedése közbötrány. A világ Franciaországot teszi felelőssé a leszerelési program végrehajtásáért, lehetetlen állapot tehát, hogy Franciaország felelős kormányfői a vezérkari főnöktől tegyék függővé döntésüket. Hogyan tűrheti ezt Herriot? Nem számole a miniszterelnök azzal, hogy milyen színben tűnik majd fel a francia kormány eljárása a világ közvéleménye előtt? Végül megállapítja Blum, hogy a szocialista párt a legelősebb ellenzékbe vonul Herriot-val szemben, ha enged a vezérkari főnök nyomásának.

Párizs, október 28. A francia kamara tegnapi ülésén kritika tárgyává tették a kormány agrárpolitikáját s hibáztatták, hogy a buzaárak alakulását tőzsdei spekulánsoknak vetették oda prédául. A fel-szólalók nemzeti gabonaközpont felállítását és hivatalos ármegállapítást sürgették. Pénteken délelőtt a legfelsőbb honvédelmi tanács újra összeül, hogy végképpen állást foglaljon a francia leszerelési terv tekintetében. Döntés után a törvényhozásban még a pénteki nap folyamán interpellációk fognak elhangzani a leszerelés ügyéről s Herriot tájékoztatni fogja a kamarát a helyzetről.

Madgearu folytatja razziait az adóhivatalokban

Készül a jövőévi költségvetés

Bucuresti-Bukarest, október 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Madgearu pénzügyminiszter tegnap Tautu pénzügyi inspektor kíséretében vizsgálatot tartott a bukaresti XIV. számú adóhivatalban. A miniszter itt is sok rendellenességet konstatált, amelyekre vonatkozó megállapításait, valamint az ezekkel kapcsolatos büntetéseket ma fogja közölni.

A pénzügyminiszter egyébként el-

rendelte az adókompenzációk felfüggesztését, mert nagy visszaéléseket állapított meg ezen a téren.

Madgearu már lefektette azokat a elveket, amelyek szerint az új költségvetést összeállítani kívánja. A legközelebbi minisztertanácson Madgearu ismertetni fogja ezeket az elveket, kérve a kormány tagjait, hogy a lesgürgősebben állítsák össze büdzséiket.

redésétől, nem is kizárólag a munkásságtól függnek végeredményben.

Minden attól függ, hogy a londoni és a belfasti memento szavát megértik-e végre azok, akik mindezeidig értelmetlenül állottak szemben a legminimálisabb emberiseggel szemben is.

Ezektől függ, hogy az utolsó pillanatban lesze erejük visszafordítani a készülő katasztrófa viharosá, mely Belfast és London felől viharos fűttyeit küldi a világ négy tája felé.

A hasonlatok forradalma

Ha a világirodalomban nyilvántartott szerelmi költeményeket alapos vizsgálat alá vennők, minden bizonnyal meg lehetne állapítani, hogy a hasonlatok leg-szebbjei a női ajkak életteli pirosságát dicsőítik.

Bazsarózsa, tulipán, gránátalma, meggy, cseresznye és a lebukó nap vörös fénye szolgáltak elsősorban költői hasonlatul a női ajkak vonzó és kívánatos szépségeinek alátámasztására.

Mennyi eimemunka, hév, lángolás, felesleges időtöltés pazarlódott el a történelem hosszú folyamán, míg a költők végtelen seregei megtalálták a maguk méltó hasonlatait a női ajkak dicsőítésére, melyek ezt a dicsőítést nem annyira a rajtuk kibuggyanó szavak értelmességével, mint inkább vonaluk kívánatosságával fogva érdemelték ki.

A ruzs feltalálása óta ezeket a vörös és izzó hasonlatokat az ipari technika leg-feljebb egy kissé mesterségesebbé tette. Mindazonáltal a vörös szín vonzó volta — az ajkakra vonatkozólag — nem vesztett eredetiségéből.

Most azonban mind ennek vége. A költői hasonlatok forradalmának elő-estéjéhez érkezünk.

Csikágóban a kozmetikusok feltalálták a zöld ajkafestéket, mely a női ajkakat ezentul a csalamádéhoz, a kukorica szára-hoz és a haragos tenger hullámaihoz teszi hasonlatossá.

A női ajkak szépségét zengő költészet-nek tehát új hurokat kell kötnie lan-tájára.

Fel kell kutatnia az ásványok és elemek világát, hogy méltó szavakkal fejthesse ki a zöld ajkak fénytartosságát.

Minden bizonnyal a smaragd kerül fő-lénybe a rubinttal szemben s a női lélek vörös lángolását ezentul — a költői hasonlatok területén — a női lélek zöld-volta fogja felváltani.

Nem panaszkodhatunk.

Ha a munkának, a kenyérnek nincs is több lehetősége korunkban, — a költői hasonlatok terén annál több a lehetőség.

És mindezt a kozmetikának köszönhet-jük.

Az amerikai kozmetikának. Dicsérettessék a feltaláló neve és áldas-sék a zöld festék, mely a női ajkakat a legelők harmatos színébe vonja.

VILAG TORRE

Erdély zsidói

Irta: Dr. Ottó Abeles

Luxemburg és Tarnopol, Aussig és Galac között, a Kelet és Nyugat uccáin való vándorlásaim után újra az erdélyi zsidóság körébe megyek, — és csak most tudom igazán, hogy a zsidó nép legjellegzetesebb, legerdekezebb közösségével fogok újra találkozni, ha Nagyváradnál a határt átlépek.

Erdély a Bánáttal valóságos mintakártyája azoknak az árnyalatoknak és színeknek, amelyeket Európa zsidósága a legszélső Nyugattól a legtávolabbi Keletig felmutat, — nem nélkülözi a nyugati zsidóság jellegzetességei mellett, a keleti zsidóság temperamentumát, életformáit sem. A védőszíneket is megtaláljuk itt, amelyeket a diaszpóra zsidósága a létért való küzdelem közben öltött magára. A védőszín gyakran csak vékony máz és még áttörök rajta a zsidó szív dobogása, de néha ez az ellenség megtévesztését szolgáló, annak fegyvereit elhárító burkolat már kemény és erős, — anélkül, hogy a célt kifelé hasznosan szolgálná; viszont miközben a páncél befelé a börtönfal szomorú, nyomasztó hatását gyakorolta: a szegény zsidó szív eltompult...

Egész zsidók, félzsidók, negyed-zsidók és izraeliták, keménykötésű, erőteljes, vallásos zsidó parasztok, — gyengetestű, csenevész, semmiben sem hívó, de a legjobb angol szövetekbe öltöztetett városi urak; talmud fölé görnyedt jesiva-bocherek, pajeszos, kaftanos fiúk és akik nyergeletlen lovakon száguldanak, kisigényű kispolgárok, elegáns klubférfiak; törvényt tisztelő zsidók minden jellegzetességükkel, hitetlenek minden fazonban: misztikusok és kalandkergetők, fanatikuskai a tannak és fanatikuskai a kártyaszatálnak; csodálatosan élénk, különösen színtelen fiai az ősi népnek, — mind, mind feltalálhatók Románia területén, Brassótól innen, — mintha valami gondos kéz hordta volna össze őket és teremtette volna a természet egy érdekes parkjává. Aki a mikrokozmoszban a makrokozmoszt felismeri, aki a fejlődés kegyetlen ritmusában letört, széttiport, szétszakított zsidóságot látni akarja, amint az mérhetetlen sokszerűségében győzedelmesen fentmarad, utazza be a Bánát városait, városkáit, faluit, a Máramarost és a Zipsét, lépjen be minden szobába, ahogy az nekem megadatott.

Most, amikor újra elmélyülhetek majd e csodálatos terület zsidó kontrasztjaiban, érdekes találkozás jut eszembe.

Szatmár piacterén, beszélgetésbe elegyedtem egy öszfejú zsidó köszörüssel: „Hogy megy a sora?” — „Nem jól.” — „Nincs tán elég munkája? Rosszak a viszonyok?” — „Nem. Amire szükségem van, azt megkeresem. De a szemem nagyon gyöngék már.” — „Persze. És nem lát eléggé és nem látja, hogyan helyezze a köre az élesítésre szánt késeket?” — „Nem. Ez már csak ösztön dolga. Az ujjak maguktól végzik a munkát és pontosan végzik. A köszörüléssel nem fontos a jó szem. De este, a lámpánál, nem látom már a „széfert lejnohni”...

Melyik nép dicsekedhetik még ilyen köszörüssökkel, akik boldogtalanok, ha nem tanulhatnak éjszakaon át? És milyen nagy feladatot teljesít ez a vérszegény, egyszerű zsidó ma, a szellemi élet hanyatlásának korában, amikor a

ek

korolhat a piacra... Előbbi 16... Kinának, utóbbi... zsiában és puha... vásárolja.

skörnyeki... ket okorja... zdasági... ajáért

27. Borah szena... bizottságának... első beszédet tar... rosában. Borah... elnöknek és szem... azokat, akik azt... zsidó gazdasági... Egyesült Alla... A gazdasági... felelős: — mon... skörnyeki béke... adóságok kérdé... rika és az ezüst... gazdasági világvál... lábolni, ha reví... bekeszerződése... a háborus tar... helyreállítják a

a külföldi... amerikai

Timson amerikai... episzkopális... tanácsa előtt... legelősebben tá... bizsita sajtót a... bizalmatlanság... mondotta — még... érdemesnek, ... adások állító... Még sohasem... ó sajtónk olyan... együttműködés... mint most.

eg Brüning... ncellár

Brüning-gyüle... uccáin súlyos... előtt a helyi... tartották, nagy... Brüninget meg... lmagazta. A fö... a rendőroket... ját ködörös ér... ablakát. A tün... emberek — kü... ak; igen sok... szocialista. A... tüntetést elő... dorparancsnok... berg város te... éle politikai

ti Balkán...

per 17. A Bal... e a Tiszti Kä... ten befejezést... árok is részt... oként elfogad... natkozó terve... ti Balkán... asági kamara... asági, hogy a... elgrádban fog... ok vezetői ma... a királynál.

z árát?

er 17. Az Ar... borszesz és... a szeszgyárak... átvételi ára

Lapkiadás B... da, Baron L... Telefon 9-77

nagyváros zsidója a mindennapi ujság-olvasás nivóját is alig éri el. A zsidó kulturának eme átszellemült harcosa számára a könyv a legnagyobb jótémeny, a legmagasabb földi jó.

A bánat, amely a szegény közsörüst azért tölti el, mert a héber betűk elmosódnak már szemei előtt, bánatunk nekünk is mindazokért, akiknek szemük vannak és nem látnak. Ime, itt áll előttünk az öreg, Szatmár piacán; király, patriarcha, atya, aki mindnyájunkért bánkódik.

Egy Máramarosziget melletti kis faluban egy zsidó paraszt kunyhójában, két kezdetleges kis bölcsőt láttam. Mindegyikből két úde, barna szempár ragyogott elő. Anya és lánya kerültek egyszerre gyermekágyba és most együtt szoptatták, egyazon fedél alatt egyszemű kis gyermekeiket. A falusi ucca hemzsegett a zsidó gyermekáldástól. És ezek a kis parasztyerkek a nagy szegénység, a nélkülözések ellenére sem hasonlíthatók össze a nagyvárosok zsidó uccáinak sápadt, vézna csemetéivel, hanem egy elkövetkező generációnak nagyszerű csirái. És ezeket az erőteljes rügyeket, ezeket a pompás kis parasztyerkeket az élet mégis koldusokká fogja lealacsonyítani, pedig egy szebb, egy boldogabb jövőnek lehetnének büszke fiai.

A zsidó faj őseje, amely éppen Erdélynek ebben a legszegényebb részében mutatkozik a legesodálatosabban, összeroppan. Emberek, akik paraszti marokkal kapaszkodnak kicsinyke kis földjükbe, mint a hajótöröttek a turterhelt mentőcsónak szélébe, végül is elernyednek és a kéz, amely az ekeszarvát fogta, a kaszát suhintotta, koldusbotra jut. Seholy éreztem olyan megrázóan a Palesztina röge után való vágyódást, mint itt.

Most, amikor Erdély határát újra átlépem, a szatmári közsörüstre és a máramarosi zsidó paraszt földhétségére gondolok, hallok a zsidó szellem megváltása utáni sóhajt és a föld utáni sikolyt, amelyen a zsidó azt a kenyeret akarja enni, amit maga termelt.

Olyan időben jövök, amidőn az eréjiszráeli jüsvu nagyszerű kialakulás előtt áll s amikor chalucaink letelepedése a legnagyobb mértékben vált lehetővé. És ugyanezeken olyan időben jövök, amikor Európa igen sok centrumában kelt újra életre a zsidóság elleni gyűlölet és amikor újra jelentkeznek fájdalmas bántalmak. Üdvözlöm Erdélyt, a sok jóbarátot, akikkel együtt a multban olyan szép eredményeket értünk el a boldog jövőért.

Még fülembé cseng az eskü: „Jude verreckel!“ De a barbár kivánságokra, amelyek gazdasági és szellemi elpusztításunkat tartalmazzák, feleljünk mi Herzl Tivadar nemes jelszavával: „Wir wollen uns hoch aufrichten!“

Zilahy Lajos: Két fogoly a világirodalom statisztikájában. Zilahy Lajos korszakalkotó nagy regénye az utolsó évtized egyik legnagyobb alkotása. Valamennyi kulturálműve lefordítva, nyugat és kelet legolvasottabb könyvei közé sorozza a statisztika. 618 oldalon, díszszövevényben 530 lej helyett most 90 lej. Zilahy újabb művei: „A szökevény“ 88 lej. „A lélek kialszik“ 68 lej. Kaphatók mindenütt. Ahol nincs, Lepage-nál Kolozsvár. Kérje az olcsó sorozatok jegyzékét.

— Öt napra ítélték emberölés miatt. A kolozsvári törvényszék első szekciója péntek délelőtt elővigyázatlanból elkövetett emberölésért ítélte el Lapustea Vasile nevű hidegszamosi parasztembert. A szerencsétlenség a mult évben történt amikor a vádlott a község erdejében ki vágott egy óriási fát, mely ráesett egyik helybéli parasztemberre, Pop Vasilerre, aki azonnal meghalt. A bíróság gondatlanságból elkövetett emberölésért ötnapi elzárásra ítélte Lapusteat, aki fellebbezett a táblához.

Radikális intézkedésekkel fojtja meg a valuta-csempészést a Banca Nationala

Az utasok vámolásánál jelen lesz a Banca Nationala megbízottja is. December 1-ig bevonják a forgalmából az 5000 lejeseket

Bucuresti-Bukarest, október 28. A Banca Nationala a lejjel való spekuláció megfékezése végett újabb intézkedéseket határozott el. A Nemzeti Bank interveniált a pénzügyminiszternél, engedje meg, hogy a Banca Nationala egy-egy megbízottja jelen legyen az utasok vámvizsgálatánál, hogy a lej kicsempészését a bank emberei is ellenőrizzék. Hasonló célt szolgál a bank-

nak az az elhatározása, hogy az 5000 lejeseket kivonja a forgalomból, mert kis méreteinél fogva könnyebben lehet kicsempészni. A Banca Nationala erről már értesítette a külföldi jegybankokat, közölve azt is, hogy csak december 1-ig váltja be az 5000 lejeseket és ezt a határidőt nem fogja meghosszabbítani. Ugyancsak becseserlik a 100 lejes

bankjegyeket is ezüstpénzre és a beváltás végső határideje december 15 lesz. A Nemzeti Bank reméli, hogy ezen radikális intézkedések következtében a külföldre csempészett pénz vissza fog térni az országba, de ha ezek az intézkedések sem lesznek eléggé hatályosak, úgy további rendelkezések fognak következni.

Bak-Bálint Jánost, aki hamis iratokkal egy 50 ezer lejes bűnügyi letétet sikkasztott el, két évi fegyházra ítélte a törvényszék

Hogyan ugratta be Bálint János dr. Flaviu Laurentiut? Egy ötvenezer lejes letét érdekes históriája

Cluj-Kolozsvár, október 28. (Az Uj Kelet tud.) Ismertettük annakidején azt a ravasz ötletességgel véghez vitt szélhámoságot, amelyet Bálint János, többszörösen büntetett volt állami tisztviselő kövezt el. Bálint megtudta, hogy Bak János szamosmegyei gazdát a dési törvényszék letartóztatta és a fellebbezésig a kolozsári tábla 50 ezer lej ellenében szabadlábra helyezte. Bálint kivárta, míg Bak letétét, ártatlanságának bebizonyítása után feloldhatják és Bak János nevére hamis személyazonossági bizonyítványt készített, melybe saját fényképét ragasztotta.

Ezzel az igazolvánnyal felszerelve jelent meg Kolozsváron, ahol áttanulmányozta az aktákat, majd kérvényt nyújtott be az 50 ezer lejes letét feloldására. Bálint ügyvédhez is folyamodott és pedig Flaviu Laurentiuhoz, az interimár-bizottság jelenlegi elnökhelyetteséhez. Flaviu Laurentiu az akták tanulmányozása után vállalta az ügyet és interveniált a pénzügyigazgatóságon a letét feloldása érdekében.

Formai okokból a feloldás késést szenvedett és ekkor Bálint trükkhöz folyamodott. Megjelent Flaviu Laurentiu dr. nál s előadta, hogy nincsen pénze, holott feltétlenül szükséges volna 35 ezer lejre. Flaviu Laurentiu készséggel folyósította a összeget, amellyel Bálint azonnal elutazott. Az ügyvéd pár nap mulva valóban megkapta az ötvenezer lejt és

ekkor értesítette levélben az igazi Bakot, hogy jelentkezhetik irodájában a fennmaradt 15 ezer lejért.

Bak János meglepetéssel értesült az eseményekről és sietve jött Kolozsvárra, ahol aztán minden kiderült. Flaviu Laurentiu megdöbbenve konstata, hogy szélhámos áldozata lett és azonnal bűnvádi feljelentést tett a rendőrségen az ál Bak ellen. A rendőrség a személyleírás alapján felismerte a csalóban Bálintot, akit pár nap mulva le is tartóztattak.

Bálint ugyanis teljes biztonságban érezte magát, megjelent Flaviu Laurentiunál a 15 ezer lejért.

Itt már rendőrök várták, akik rövid közharc után letartóztatták is helyezték.

A törvényszék Dunca tanácsa tegnap tárgyalta a nem mindennapi érdekességű pert, melynek tanui igazolták a vádlott bűnösségét. Bálint töredelmesen beismerte tettét és nyomorára hivatkozott, mely ezt az ötletet sugalmazta. Megjelent a tárgyaláson Bak is, akit harmincezer lejjel károsított meg a tehetséges szélhámos.

Colfescu ügyész súlyos büntetést kért a vádlottra, akit a törvényszék csalás és közokirathamisítás büntetése miatt kétévi fegyházbüntetésre ítélte.

Az ügyész súlyosbíttatásért, a védelem enyhítésért fellebbezett.

Felrobbantották Sacco és Vanzetti bírójának házát

Thayer bíró és felesége megmenekült. Rádióon köröznek két férfit, akit a bűntény elkövetésével gyanúsítanak

Newyork, október 28. Sacco és Vanzetti, az öt év előtt Amerikában kivégzett anarchisták szellem-árnya most váratlanul ismét felbukkant a mult homályából. Webster Thayer bíró házát Worcester előkelő negyedében tegnap éjszaka ismeretlen tettesek felrobbantották. Ez a hír egész Amerika területén óriási megröszérlést keltett, mert Thayer bíró volt az, akinek ítélete alapján a rablógyilkossággal vádolt két olasz munkást kivégezték. Annak idején a fenyegető levelek egész lavínja árasztotta el Thayer bírót, aki lehetetlenné tette a döntőtárgyaláson azt, hogy a pert ujrafelvetelre ajánlják és ez okta Sacco és Vanzetti pusztulását. A bíró házában felrobbantását az amerikai rendőrség összefüggésbe hozza a Sacco és Vanzetti-ügygel és ezen a nyomon elindulva vezették be a legszigorúbb vizsgálatot a tettesek kérekerítésére.

Emlékeztet az a villágszerte nagy felháborodást kiváltott ítélet, amely Sacco és Vanzetti amerikai olasz munkások bűnügyében több, mint egy évtized előtt hangzott el. Rablógyilkosság vádjával kerültek 1920-ban Sacco és Vanzetti a

bíróság elé. Hat héten át tartó tárgyalás után Webster Thayer bíró Sacco és Vanzetti munkásokat halálra ítélte. Minden kulturált állam lakosságának közvéleménye élesen kikelt az ítélet ellen és a világ minden tájáról tiltakozó levelek érkeztek az Egyesült Államok kormányához. Hét éven keresztül tartott az elkeseredett küzdelem Sacco és Vanzetti igazáért, végül azonban 1927 szeptemberében a két meghurcolt, szerencsétlen bűnöst kivégezték. A kivégzést megelőzőleg fenyegető levelek tömegével árasztották el a bíróságot és különösképpen Thayer bírót, aki megakadályozta azt, hogy a pert ujrafelvetelre ajánlják. A kivégzés ideje alatt hatalmas rendőrkordon, a katonaság ezredeivel megerősítve, őrizte a fogházat, amelynek udvarán a halálraítélteket a villamosokhoz vezették.

Webster Thayer bíró azóta visszavonul tan élt Worcester előkelő negyedében épült villájában feleségével együtt. A napokban azután az idős házaspár arra ébredt, hogy fiúskitűző robbanás rúzza meg fejük felett a házat. A leomló törmelék elzárta a hálósobájuk ajtaját,

ugy, hogy a robbanás hírére kivezényelt rendőrség embereinek kellett behatolniuk és kiszabadítaniok a bírót és feleségét. Thayer bíró, aki ma 74 éves, csak kisebb zúzódásokat szenvedett, míg felesége súlyos fejsérüléssel került a kórházba. Joan Ashe nevű 51 éves házvezetőnőjük az ijedség következtében idegsokkot kapott és állapota igen súlyos. A ház erősen megrongálódott, a garázs pedig teljesen összedőlt. A borzalmas robbanás megrázta az egész környéket. A szomszéd házak ablakai kivétel nélkül összetörték, míg az ajtókat kiemelte helyükről a detonáció szele. Thayer bíró és felesége annak köszönhetik, hogy élve menekültek a rombadőlő házból, hogy a gázcsövek nem gyulladtak ki, mert különben az egész ház porig leégett volna s csak megröszérlés holttesteket találhatták volna a romok között.

A rendőrség széleskörű nyomozást indított meg két gyanus ember után, akiket Thayer bíró háza előtt láttak ólálkodni a robbanás előtti napon. A közeli robbantószergyárban pedig rájöttek arra, hogy rejtélyes módon 97 darab dinamitpálcát tünt el a gyár raktárából. A rendőrség rádió utján körözi a két embert, akiket Webster Thayer bíró háza előtt láttak egy kétüléses autóban s akik közvetlenül a robbanás előtt sietve elhajtottak. Az autó newyorki rendszámot viselt. Egyébként a nyomozóosztály már is olyan értékes adatok birtokába jutott az ismeretlen tettesek személyét illetőleg, hogy minden kétséget kizáróan a közeljövőben kézrekerítik a merénylőket, akikről a rendőrség feltevése az, hogy Sacco és Vanzetti kivégzése miatt, bosszúból követtek el tettüket.

— Hivatalos hitelinformációs irodát állítanak fel Londonban, Londonból jelentik: City-körökből lehetségesnek tartják, hogy közelebből hivatalos hitelinformációs irodát fognak felállítani Londonban, amelyben nyilvántartanak a külföldi kölcsönkeresőket s az érdeklődőnek felvilágosításokkal szolgálnának hitelképességük felől. Az iroda evidenciában tartaná a létrejött tranzakciókat, amelyek a tagok és a külföldi kölcsönigénylők között létrejönnek s így minden időben könnyű áttekintést lehet majd szerezni a nyújtott kölcsönök összegéről.

— Amerikai tőzsdei körökben nagy kedvetlenséget okoz a belpolitikai helyzet bizonytalansága. Newyorkból jelentik: Tőzsdei körökben kedvetlenséget okoz az árupiacok lanyhasága és a belpolitikai helyzet bizonytalansága. E tényezők miatt az irányzat nem javulhat meglényegesen.

— A budapesti kofferes valutásiból si ügy hősnője öngyilkosságot követett el. Budapestről jelentik: A kofferes valutásibólás ügyéből ismert Bauer Mária Katona József uccai lakásán ismeretlen méreggel öngyilkosságot kísérelt meg. Igen súlyos állapotban szállították kórházba.

— Az összes gyógynövényeket Borsos-Mentát

fenyőmagot (Wacholder) a legjobb nagyvárosi vásárló Fischer Sándor cég Timsoara, I. Str. Unguranu 14.

Tiszta való nem ámitás, CZINK-nél készül legszebb festés és tisztítás

Ki az igazi bűnös?

Matuskát akar csinálni Csermák Andrásból a temesvári CFR igazgatóság

Társadalmi akció indult meg Temesváron Csermák András fölmentésére

Pár napon belül tárgyalja a temesvári törvényszék a vasuti szerencsétlenség előidézésével vádolt Csermák András bűnperét

Timisoara-Temesvár, október 28. (Az Uj Kelet tud.) A Bácskai fővárosában Matuska-láz van. Mert Temesvárnak jutott az a szomorú szerep, hogy a biatorbágyi vasuti szerencsétlenség után Európa legnagyobb katasztrófáját kitermelje. A szerencsétlenség mellé még Matuska Szilveszter is akadt Csermák András váltóór személyében, aki a maga puritán és szürke proletáréletét majdnem a sinek között fejejtette. Igazán csak a véletlen segítette hozzá Csermákot, hogy a vas villanyoszloppal együtt ne kerüljön a másvilágra. De amit a véletlen megmentett, sietve próbálja visszaesimálni a CFR.

Nem volt elég a tizenkilenc áldozat, az államvasutak Csermák András személyében egy huszadikat is akar nak termelni.

és ez a szándék varázsolta át Csermák Andrást Matuska Szilveszterre.

Ivaláírások Csermák András érdekében

Hogy milyen hangulatban fogadja a még mindig a vasuti szerencsétlenség hatása alatt álló Temesvár közönsége Csermák Andrásnak mindenáron való bűnbekeverését, igazolja az az akció, amelyet Franyó Zoltán, a jónévi újságíró és író kezdeményezett lapjának, az 5 Órai Újságnak hasábjain. Az 5 Órai Újság íveket bocsátott ki és aláírásokat gyűjtött városzerte annak igazolására, hogy Csermák András ártatlan. A felhívásnak óriási sikere volt, mert már több ezerre tehető azoknak a száma, akik az íveket aláírták.

Erőlködik a CFR

Miért van ez a szokatlanul nagy érdekesség? Mert a CFR gyanusan rövid idő alatt levezetett hávizsgálata alatt nem bizonyosodott be Csermák bűnössége, de a CFR nyakatekert okoskodással mégis Csermákra akarja tolni a szerencsétlenség felelősségét. A temesvári Matuska pedig kitart tagadó vallomása mellett és hiába parancsolják újra és újra kihallgatásra, nem hajlandó bevallani bűnösségét. Ez a „konokság“ már mindennapi csemegéje Temesvár közönségének és a nap minden órájában napvilágot látnak újabb és újabb részletek a vallatásokról. Egy másodpercen fordul meg a dolog. Beismeri-e Csermák az egy másodpercet vagy sem. Hát nem ismeri be.

Lássuk, hogyan is állunk azzal a másodperccel?

Csermák nem tud elszámolni egy másodperccel

A hivatalos feltételek szerint a forgalmi iroda szabályszerűen adta le a jelzést Csermáknek, hogy a 6 órai 23 perces zombolyai vegyesvonat kiindul a józsefvárosi állomásról. Erre Csermák szabályszerűen a zombolyai irányba állította a váltót s ezt előírásos jelzéssel tudtára is adta a forgalmi irodának, amely ugyan csak szabályszerűen, a rendelkezésére álló eszközökkel olyan pozícióba hozta a zombolyai, tehát a 14-es számú váltót, hogy az iroda akarata nélkül és tudtán kívül senki emberfia meg nem mozgathatta, más irányba nem állíthatta. Eddig tehát klappol minden. Csermák most aztán kiállott az órház elé és előírásosan fogadta a pályaudvarról 24 kilométeres sebességgel „kigördülő“ vonatot. Innen tovább a hivatalos feltételek a bekövetkezett szerencsétlenséget a következőkben vezeti le. Eszerint

Csermák nem várta be, míg a vonat végiggördül a tőle hozzávetőlegesen 100—110 méterre fekvő 14-es számú váltón, hanem időelőlt adta le a másodpercet.

és kérte a váltó felszabadítását. Ez —

mondja a hivatalos felfogás — meg is történt már annyiban, hogy az iroda felszabadította a váltót. Csermák, még mielőtt a zombolyai vonat átrobogott volna a 14-es váltón, a módosi vonal irányában kapcsolta át a váltót,

az utolsó előtti hatkereskes kocsiközépső kerekai átfutottak a módosi vágányra és a katasztrófa bekövetkezett.

Vagyis: a forgalmi irodának adott jelzés, valamint az onnan kapott váltófeladásadítás és a vonatnak a 14-es számú váltón való átmenetelése alatti időközben áll fenn a hivatalos felfogás szerint egy másodperc, amellyel Csermák nem tud elszámolni s mely idő alatt a másvilágra küldte a szerencsétlenség áldozatait.

Vannak olyan naiv lelkek is, akik el tudják képzelni, hogy ezt a borzalmas katasztrófát egy egész, vagy talán egy fél másodperc alatt is inszenálni lehetett. A kétkedők, a szószálhasogatók, természetesen, nem nyugodtak egykönnyen bele ebbe a magyarázatba s ezért százával cihelődtek fel s kimentek a tett helyszínére, hogy itt személyesen győződjenek meg, hogyan lehet egy ördögi másodperc alatt egy ilyen Európára szóló szerencsétlenséget előidézni.

Mert ezzel szemben: a szóbanforgó kocsiközépső kocsik több mint 30 esz-

tendő, ezenkívül olyan állapotban volt, hogy a temesvári vasuti műhelynek územén kívül kellett volna helyeznie. Súlyosító körülmény egyébként az is, hogy ez

a halálkocsi a vasuti szerencsétlenség előtt már háromszor siklott ki s erről tudomása volt a javítóműhely vezetőségének.

Semleges szakértők különben azt is feltekezik, hogy a kocsi tengelyei meglazultak tartószerkezeteikben s így a kocsi kisiklását nem szabad vonatkozásba hozni a váltó elmozdulásával, mert ez bekövetkezhetett volna bárhol a szabad pályán is. Teljesen függetlenül ettől a katasztrófától, ugyanezek a szakértők súlyos bírálatot mondtak a temesvári pályaudvar sinhalózatáról is. A pályaudvar zombolyai irányában ezzel a vonalal párhuzamosan még három vonal fut ki az állomásra kivezető egy fővonalból a 14-es váltón keresztül. Ezt az ócska hálózati rendszert már esztendőekkel ezelőtt ki kellett volna cserélni s az objektív szakértők valóban csodálkoznak, hogy a pályaudvarnak ezen a részén eddig nem fordultak elő hasonló nagyméretű katasztrófák.

A hivatalos felfogás a magánnyomozás megvilágításában

Ezek, természetesen, csak külső momentumok, de kétségtelenül Csermák András

Súlyos antiszemita zavargások a bécsi egyetemen

Öt órás fogságra ítélték a bécsi kampóskeresztesek az egyetem rektorával tárgyaló zsidó diák-delegációt

A rektorátus tehetetlenül áll a kampóskeresztes terrorelgényekkel szemben

A rektor egy órás bizalmas kihallgatáson fogadta a zsidó diákok reprezentánsait

Bécs, október 28. A bécsi egyetemen újra fellángoltak az antiszemita diákzavargások. A zsidó diákok a kampóskeresztes terror állandó nyomása alatt állanak és ez a helyzet napról-napra veszedelmesebb méreteket ölt. A bécsi sajtó egyhangúlag követeli a kormányt és a polgári hatóságok energikus beavatkozását, annál is inkább, mert a rektorátus és az egyetemi tanács teljesen tehetetlennek bizonyult a nemzeti szocialista terrorelgényekkel szemben.

Tegnap délelőtt a Zsidó Diákszövetség három reprezentánsa kihallgatáson jelentkezett dr. Abel rektor előtt. A rektor háromnegyed egykor fogadta a zsidó delegációt, amelynek tagjai: dr. Kommehl, Teisch és Nagler nevű zsidó diákvezetők voltak. A delegáció az egyetem pedellusa vezette a rektor elé. Amikor átvonultak az egyetem auláján, egy leadott fűttségóra hirtelen rájukrontottak a támadásra összegyűlt kampóskeresztes diákok, amikor azonban a zsidó diákküldött, séget kísérő pedellus erősen rájuk szólott: „Uram, aki ráeszi kezét ezekre az urakra, azt nyomban feljelentem!“ — a kampóskeresztesek megszeppenve meghátráltak.

Dr. Abel rektor több mint egy óráig kereszttül tárgyalta a zsidó diákokkal, amelynek tartalmáról a rektornak

adott becsületszavuk megköötöttsége folytán hallgatniuk kellett.

Amikor a kihallgatás véget ért, a pedellus közölte a diákküldöttéket, hogy idekövetkezzenek az aulára a kampóskeresztes diákok nagy tömegével. Mintegy háromszázan várakoztak rájuk és ő bizony nem vállalt garanciát a három zsidó diák életéért. A rektor erre kiadta a parancsot, hogy husz pedellus kíséretében a zsidó diákokat a szabadba. A zsidó diákküldöttség tagjai azonban méltóságteljesen elutasították ezt a megajánlást és nevéseges kiutak, miután mint a bécsi diákság egy részét képezve nem hagyják magukat halálraítélt néger módjára egy lincsitételre szomjas módtól eszkörtálatni.

Közben a zsidó diákság három reprezentánsa az egyetem épületében a kampóskeresztes banda foglyai lettek.

Percről-percre jelentek meg a pedellusok és értesítették a zsidó diákokat, hogy teljesen lehetetlen megvédeni a három zsidó fiatalembert a kampóskeresztesek lincsitételétől. Öt teljes óra telt el, amíg az elsötétített aulán keresztül egy tithkos lépcsőn és a hátsó kijáraton kijuthattak a zsidó diákok képviselői a szabadba.

A kampóskeresztes diákok azzal büntették meg a rektor „németietlen“ magatartását,

Máris aranyéremmel kitüntette!

Egyedül biokémikus fogápoló szerek.

Iroda: Cluj, Str. Universitatii No. 1.

javára billentik a mérleg serpenyőjét.

Maradjon azonban minden a hivatalos feltevése szerint. Itt állunk egy mérnökkel a váltóknál s méréseket eszközölünk. Így megkapjuk, hogy a váltósin 6 lépés hosszú, ezzel szemben a vagonoknál a kerek közötti téréfogat alig négy lépés. Milyen konkluziókat vonhatunk le — azt, hogy fizikai lehetetlenség a váltót megmozgatni menetelés alatt, mert a váltósinen állandóan négy-négy kerék fut, így a kerék téréfogata s a súly eleve lehetetlenné tesz minden megmozgatási kísérletet.

Am vegyük, hogy mégis megmozgatta és így teljes egészében áll a hivatalos felfogás. Semleges szakvélemények szerint ebben az esetben is ártatlan Csermák András, mert a váltókészülékéről le szerelték a biztonsági instrumentumot. Ennek az instrumentumnak az volt a szerepe, hogy mindaddig, míg a váltó fel nem szabadult, állandóan kattogott s ezenkívül lehetetlenné tette, hogy mindaddig, míg a vonat a váltón fut — emberi erő megmozdítsa.

Igy áll a temesvári Matuska Szilveszterügy. A CFR urai izgalommal várják, hogy kissé sántító igazságait a törvény szék szankcionálja. Csermák András felmentését pedig várják az összes kollegák, a váltóőrök és vonalkezelők, akik tudják, hogy Csermák a legpontosabb munkaerő és derék ember, akit 24 év alatt egyszer büntettek meg összesen 30 lejre — mert nem pucolta elég fényre a váltót.

Fried Miksa

Uraim! Gallérjai tovább tartanak, ha a „Cristal“ mossa különös gonddal

A devizakorlátozó rendeletek gazdaságilag kinal falat emelnek Románia köré

A román gyárak és kereskedők nem vásárolhatnak nyersanyagot és árut külföldről. A teksztiszakma időleges fellendülése sem téveszthető össze a konjunkturával. Ebben a szakmában is rövidesen üzemredukálás következik be

Cluj-Kolozsvár, október 28. Amióta napvilágot látott az a rendelet, mely a devizaforgalmat már annyira kívánja korlátozni, hogy az utánvételes csomagküldési rendszert is megszünteti külföldi viszonylatban, azóta Románia ugyszólván teljesen elszigetelődött Európától. Természetesen gazdasági értelemben. Komoly gazdasági körökben érthető érdeklődéssel vegyes aggodással szemlélik ezt a tervszerű kinalfalépítést, amit most nálunk csinálnak s aminek eddig egyik legszembetűnőbb eredménye lett: az árak mértéktelen emelkedése az egész vonalon.

E napokban egy kis körutat csináltak a teksztiszakmában, ahol a deviza korlátozások következtében csak most kezd majd kialakulni egy új helyzet. Annnyit jó előre is meg kell állapítani, hogy az első kedvezőbb gazdasági megmozdulás idején ez volt ugyszólván az egyetlen szakma, ahol fellendülésről lehetett beszélni. Ennek természetesen egyik főoka volt, hogy az évek folyamán egy a nagykereskedők, mint a detailisták raktárai teljesen kiürültek s ennél fogva utánpótlásról kellett gondoskodni. Az áruhiány magától értetődően áremelkedést idézett elő s a nagykereskedők egészen szép üzleteket bonyolítottak le. Itt volt továbbá az őszi szezon s így a közönségnek is gondoskodnia kellett szükségletei fedezéséről. Az így keletkezett fellendülés azonban semmi körülmények között sem volt összetéveszthető a konjunkturával, ami Romániában az utóbbi időben még csak egy órára sem merült fel.

A devizakorlátozások első hatása az volt, hogy a román gyárak és kereskedők többé nem vásárolhattak sem szövétet, sem nyersanyagot a külföldről, legalább is nem abban a mértékben, amelyben szükséges lett volna, például Anglia csak előrefizetés ellenében volt hajlandó Romániának árut szállítani és ugyanez volt a helyzet Olaszországgal szemben is, ahonnan a romániai kereskedők, illetve gyárosok pamutszükségletüket fedezték. Ezek az államok még a háromhónapos hitelezésbe sem mentek bele, tehát a mostani devizarendelkezések csak még magasabb

válaszafalat emeltek ezen külföldi államok és Románia gazdasága között.

Jóllehet a romániai teksztiszakma még erősen üzemben vannak, azonban rövidesen befejezik majd munkájukat, miután a raktárkészletük már majdnem megvan. Abban a pillanatban,

Mind fenyegetőbbé válik a helyzet Horvátországban

A felkelők vasuti állomások ellen intéznek sorozatos támadásokat

Bécs, október 28. A jugoszláv határvidekről átszivárgó hírek szerint a helyzet Lyka megyében mind fenyegetőbbé válik. A felkelők vasuti állomások ellen intéznek sorozatos támadásokat. A vasutigazgatás robbantási szakértéket vezényelt ki az állomásokra megfelelő mennyiségű robbantóanyagot. Az a parancsuk, hogy ha már el-

amikor ezzel a munkával elkészültek, előreláthatólag újra üzemszüntetés fog beállni, hacsak a kormány nem gondoskodik ennek a horribilis árumennyiségnek az elhelyezéséről. Az országon belül ezt a mennyiséget a mai árak mellett elhelyezni csaknem a lehetetlenséggel határos. A devizakorlátozás következtében ugyanis mint minden cikkek, úgy ennek is a világparitás fölé emelkedett az ára és emelkedik talán még jobban, vízszint ezzel szemben a közönség fizetési képessége napról-napra csökken.

Bizonyos, hogy ma még a teksztiszakma az egyetlen, amely tartani tudja magát, azonban ha a devizakorlátozási politika tovább tart, úgy ez is megérzi majd annak áldatlan hatását.

kerülhetetlen lenne a vasuti állomásoknak a felkelők kezére átengedése, az épületeket röptessék a levegőbe s a vonalakat robbantsák használhatatlanná. A vasutasokat a vonalakon végig fegyverekkel és löszerekkel látták el s parancsot kaptak a szerelvények és az építmények elszánt védelmére.

Jogerősen törölték a fugyivásárhelyi szeszgyár tizennégy-millió lejes birságát

Oradea-Nagyvárad, október 28. (Az Uj Kelet tud.) Emlékeztet, hogy Taranu vezérinspektor 1931 augusztus 9-én kihágási jegyzőkönyvet vett fel a Steinberg Lázár és Társai fugyivásárhelyi szeszgyár ellen és azon a címen, hogy a cég hamis bárcákkal operált, 14 millió lejes birságot rótt ki.

A szeszgyár a kihágási jegyzőkönyvet megfellebbezte a nagyváradí törvényeszkékhez, amely helyt adott a fellebbezésnek, rehabilitálta a gyárat a vezérinspek-

tor vádjá alól és törölte a tizennégy-millió lejes birságot. Noha az ügyész a felmentő ítéletben megnyugodott, az ügy mégis a tábla elé került, minthogy a kincstár ügyésze megfellebbezte az ítéletet.

Ma tárgyalta a nagyváradí tábla ötös tanácsa az ügyet, amely helyt adott a gyár képviselői érvelésének és jogerőre emelte a törvényszék felmentő verdiktjét és így a gyár véglegesen mentesült a birság fizetése alól.

Ma alakul meg Kolozsváron a tavasszal chachsarázó chalucok városi szniffje

Cluj-Kolozsvár, október 28. (Az Uj Kelet tud.) A palesztinai országépítés tempója és a gálutélet reménytelensége a zsidó ifjúság egyre szélesebb rétegeit mozgatja meg a chaluciót felé. A világszerte újjáéledő chalucmozgalmat még nagyobb lendülethez juttatta az a körülmény, hogy tavasszal 4500 csertifikát áll a munkásbevándorlók rendelkezésére és a tavaszi allijával minden már kiképzett chaluc utnak indulhat Palesztinába.

A romániai Hechaluc éppen azért módot akar nyújtani minden szervezett és szervezeten kívüli zsidó ifjunak, aki élete utjául a chaluciót választotta, hogy erre az utra fizikailag és kulturálisan is kellő módon felkészülhessen. A Hechaluc bukaresti központjának utasítására

Kolozsváron is megalakul a „Szniff ironi” (Városi chaluc-csoport), amelynek az a rendeltetése, hogy mindazokat a chaluc-jelölteket, akik tavasszal mezőgazdasági chachsára telepen akarnak résztvenni — amelynek elvégzése ad csak jogot bevándorlási csertifikátra —, már most gazdaságilag és kulturálisan előkészítse a chachsárára.

A „Szniff ironi” alakuló gyűlése f. hó 29-én, szombaton este 9 órakor lesz a Zs. N. Sz. Fötér 21. számú ehlyiségében. Az alakuló gyűlést a Zsidó Nemzeti szövetség chalucreferense fogja levezetni, aki ezután is kéri az összes cionista ifjúsági szervezeteket és a szervezeten kívüli érdeklődőket, hogy e fontos ülésén minél számosabban jelenjenek meg.

Színházi filléresgyors indul november 10-én Budapestre

Diszelóadás az Operában és a Nemzeti Színházban. Visszaérkezés 16-án. Jelentkezni lehet november 4-ig

Az „Orbis” kolozsvári nemzetközi utazási iroda november 10-én filléres vonatot indít Budapestre, azzal a céllal, hogy az intelligens erdélyi közönséggel megismertesse a budapesti színházi kultúrát. Ennek a célnak a szolgálatába kíván szegődni akkor, amikor sikerült a társasutazáson résztvevőknek egy négy-napos kellemes szórakozást biztosítani anélkül, hogy ez különösebb anyagi megterhelést jelentene.

Kolozsvárról 690 lejért, Nagyváradról 475 lejért vehet részt az Orbis budapesti társasutazásán, mely összegért az Orbis uta-

zási irodája a következőket adja: Budapest oda- és visszautazás gyors, vonati sebességgel futó vonaton. Magyar vízum.

Ingyenes részvétel zenés uzsonnával egybekötött divatrevü bemutatón. A legújabb őszi és téli párizsi divatújdonságok bemutatása.

Ezeket a kedvezményeket kívül minden utas 6 pengő lefizetése ellenében résztvehet a Nemzeti Színház és az Operaház ünnepi előadásán, amelyeket az Orbis színházi vonat utasai részére rendeznek. Ezenkívül minden utas kap kívánságához képest 50 százalékos kedvez-

mény igénybevételére jogosító színházi utalványokat. Már most megjegyezzük, hogy 6 pengő összárért az Operaház és a Nemzeti Színház diszelóadásain a legjobb helyeket kapják utasaink, aminek a napi ára a két előadásra 16 pengő.

Olcso elszállásolásról is gondoskodik az Orbis iroda szervezete, mert az egész budapesti ott tartózkodás alatt jó szállodákban, illetve penziókban szobát és reggelit 29 pengőért ad utasainak, szobát teljes ellátással az egész ott tartózkodás alatt napi 3 szori bőséges étkezésel együtt 54 pengőért. Természetesen azok az utasok, akik rokonainál, vagy ismerőseiknél helyezkednek el, nem kötelesek igénybe venni a fenti elhelyezkedési lehetőséget. Jelentkezni lehet az Uj Kelet kiadóhivatalában személyesen, vagy levélben november 4-ig. Oradean megbízottunknál, Blum Zsigmond Rimánóczy u. 2. A jelentkezéssel egyidejűleg a teljes részvételi díjat kell befizetni. A vonat pontos indulási óráját a későbbi közleményeinkben adjuk meg, azonban már most közöljük, hogy 10-én a kora reggeli órákban lesz az indulás, 9 és 10 óra körül. A részvételhez utlevél szükséges, melyet minden utas az induláshoz hozzon magával, természetesen a magyar vízumot külön díjfértés nélkül mi szervezzük meg az utasnak Budapesten. A kolozsvári illetőségűeknek irodánk elvállalja az utlevél megszerzését. Cím: Orbis Cluj, Calea Victoriei 7.

Az Aviva-Barisszia konferenciája

A Jom-Hahitachduth rendező bizottsága ezúton ismét felhívja a delegátusok figyelmét, hogy vasárnap reggel az igazoló bizottság Fötér 22 szám alatt (II. emelet) felállított irodájában kell jelentkezniük. Az ünnepélyes megnyitó ülés délelőtt fél 11-kor kezdődik az Uránia-mozgóban, amelynek keretében az eddig közölt programon kívül dr. N. M. Gelber és dr. Otto Abeles tartanak rövid előadásokat. A konferencia irodájában le nem jelentkezett barissziánusok elvesztik szavazati jogukat.

Lehet külföldre szóló vasuti jegyeket váltani

Cluj-Kolozsvár, október 28. A kolozsvári közönség körében, abból a tényből kifolyólag, hogy a „Waggon Lits” menetjegyiroda egy hét óta beszüntette a külföldre szóló jegyek árusítását, az a hír terjedt el, hogy a valutacsempészek miatt egyáltalában nem lehet külföldre utazni. Ez a híresztelés alaptalan, mert más kolozsvári menetjegyirodáknál zavartalanul folyik a külföldre szóló menetjegyek kiadása.

A magyar-román balneológiai kongresszus

Bucuresti-Bukarest, október 28. Ma délelőtt 11-kor a Fundatia Carol-ban folytatták a román-magyar balneológiai konferenciát. Előadásokat tartottak Vicol tábornok, dr. Szviazsonyi Zoltán, Apponyi Antal gróf, dr. Papp dr. Dalmady Zoltán és dr. Lobmayer Jenő. A záróülés végén Tasnady Szics András államtitkár mondott köszönetet a bukaresti kartársak vendéglátásáért, mire Vicol tábornok ugyancsak igen meleg hangon válaszolt.

A vendégeket délen D. R. Ioanitescu egészségügyi miniszter banketten látta vendégül.

Leégett egy bukovinai fűrésztelep

Seletin, október 28. A seletinai Manger és Fiai fűrésztelep tegnap kigyuladt és a szélvihar következtében teljesen leégett. Több mint 2 millió a kára az elpusztult fatelepl tulajdonosainak.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Zsebiámpához és rádióhoz csak

DURA-elemt

használjon!

WELLS H. G.

Minden kötet egész vászonban kötve, gyönyörű papírra nyomtatva, kötetenként 60 lej. 1. Anna Veronika. 2. Az istenek elede. 3. Kipps. 4. A láthatatlan ember. 5 és 6. William Clissold világa. 7. Mr. Polly lázadása. 8. Amikor az üstökös eljön. 9. Egylőre. 10. Elet és kaland. 11 és 12. Tono Bungay. 13. Mr. Britling. 14. Csodálatos történetek. 15. Az álom. 16. Bealby. 17. Mr. Levisham és a szerelem. 18. A tengeri tündér. 19 és 20. A szenvedélyes barátok. Kakkható az Uj Kelet könyvosztályában összeg és portóköltésig előzetes bekiütése utánvéttel.

„Moszkva

Jeruzsálem foglalkozott munkával, ágensei fejt szögben és Leo Trocki

A napok ismert palatünéstkelte, „Moszkva” amely szám napvilágot. palesztinai többek közt

„A palesztinai arab és a zsidó időben egy verni, amely megakadály arabok és a csoport, állapotot a visták kies Palesztinát kezdőbetűj

„MOPSEN időben felt magára a alkalmas a ország ép

Miután csődöt m gándá, Mos sitására” lom kedvez zsalémi fő nemzeti e Moszkva i ből, amely ázsiai nem állanak. E moszkvai amelyekre tük nem v

dáját egy Anglia ell arab földé pártját ké san Aglia nagy arab mufti pár ban lassan ledését és más irány Most má parasztság teikeket.

frazeológia hivják fel hogy „em amely tud nak és z terroragit kások elle épiti. Szó dásokra. h el a zsidó dag termé Közvetk új paranc vából. Ez és félreér a zsidó or lönösen fi amely egy az ideje agressziv zsidó mun munkahelyt úgy fel k ságot, sőt kell lépni.

A sz

„Moszkva keze Palesztinában“

A zsidó munkásság ellen uszítja a bolsevista agitáció a palesztinai arabokat

Ben Gavriél írta a palesztinai bolsevista aknamunkáról

Jeruzsálem, október 28. Több ízben foglalkozott az Uj Kelet a zsidó munkával, amelyet a szovjet palesztinai ágensei fejtenek ki az épülő zsidó országban és amely ellen legutóbb éppen Leo Trocki kelt ki éleshangu cikkben. A napokban M. Y. Ben-Gavriél, az ismert palesztinai publicista, írt feltűnést keltő cikket erről a kérdéssel: „Moszkva keze Palesztinában“ címmel, amely számos nagy német lapban látott napvilágot. A kommunista agitátorok palesztinai tevékenységéről Ben-Gavriél többek között a következőket írja:

„A palesztinai politikában egymással szemben álló két fél nevezetesen az arab és a zsidó tábor között az utóbbi időben egyre erősebben éket akarnak verni, amelynek az a funkciója, hogy megakadályozzon minden kísérletet az arabok és a zsidók közeledésére. Az a csoport, amely azon van, hogy a hadi állapotot örökkévalóvá tegye, a bolsevisták kicsiny, de agilis csoportja Palesztinában. — illegális szervezetük kezdőbetűjéről megnevezve őket a „MOPSEN“ csoport — amely az utóbbi időben felfokozott ténykedésével vonta magára a figyelmet. Ez a ténykedés alkalmas arra, hogy megzavarja az ország építését.

Miután a zsidók körében teljesen csődöt mondott a bolsevista propaganda, Moszkvából a mozgalom „arabosítására“ adták ki a jelszót. Az alkalom kedvezőnek mutatkozott. A jeruzsálemi főmufti és annak radikális-nemzeti ellenfelei közeledést mutattak Moszkva irányában, azokból az okokból, amelyek többé-kevésbé az összes ázsiai nemzeti szocialistáknál fennállanak. Ezzel kapcsolatosan különböző moszkvai kapcsolatokról beszéltek, amelyekre azonban semmilyen bizonyíték nem volt. A MOPSEN propagandáját egyrészt a cionisták, másrészt Anglia ellen szítja, nem pedig a nagy arab földes urak ellen, akik a mufti pártját képezik. A mufti azonban lassan Aglia ellen szítja, nem pedig a nagy arab földes urak ellen, akik a mufti pártját képezik. A mufti azonban lassan Anglia felé fordította közeledését és így a bolsevistáknak újra más irányba kellett orientálódnok. Most már: „az arab munkásság és parasztság“ felé fordították erőfeszítéseiket. Szándékosan nemzeti-arab frazeológiával telített röpecdülakban hívják fel a fellahokat és a beduinokat, hogy „emlékezzenek az 1929. évre“ — amely tudvalevőleg néhány száz arabnak és zsidónak életébe került. Ez a terroragitáció elsősorban a zsidó munkások ellen irányul, amely az országot építi. Szó szerint nem uszítanak támadásokra, hanem azt írják: „foglaljátok el a zsidó földeket, szedjétek le a gazdag termést!“

Közvetlenül néhány nappal ezelőtt új parancsot sikerült felfedezni Moszkvából. Ez a parancs egészen világosan és félreértést nem tűrő módon ad jelt a zsidó országépítés elleni harcra. Különösen figyelemre méltó az a passzus, amely egyenesen kijelenti, hogy: „itt az ideje az arab munkássággal való agresszív front megszervezésének a zsidó munkásság ellen“ és ha valamely zsidó faluban zsidó munkások több munkahelyet kérnek a maguk számára, úgy fel kell heccelni az arab munkásságot, sőt lelki erőszak árán is közbe kell lépni.

November szenzációja

A sárga bárca

Az angolok véresen komolyan veszik ezt a kis csoportot, a valóság azonban az, hogy ez az öröknek látszó kis háborúság a központi utasításra dolgozó ágensek ellen nem fog eredményre vezetni mindaddig, amíg a fellahok helyzetének feljavítását a kormány nem veszi kezébe és amíg nem valósul meg egy becsületes közeledés a zsidók és az arabok között. Erre lehetőségeink vannak és ebben az irányban az utóbbi időben lényeges haladás észlelhető.

Jeruzsálem, október 28. A palesztinai kormány energikus akciót indított be a palesztinai kommunisták akciói ellen. A kormány közegeinek a napokban sikerült teljesen leleplezniük a kommunista agitáció főfőszkét és egész tervezetek és súlyos adatok kerültek birtokukba. A leleplezésről az alábbi tudósítás számol be:

A jeruzsálemi rendőrség egy arab lakóházban házkutatást tartott és ott leleplezte a palesztinai kommunista párt főirodáját. A házkutatás során

Papen perszonaluniót akar teremteni a birodalom és Poroszország között

Meg akarják szüntetni a porosz minisztériumokat. Hindenburg audiencián fogadja Braun porosz miniszterelnököt

Berlin, október 28. Több lap értesülései szerint Papen kormánya a lipcsei döntés után elérkezettnek tartja az időpontot arra, hogy Poroszországban keresztülvigye az alkotmány- és igazgatási reformot s ezzel perszonaluniót teremtsen a birodalom és Poroszország között — megszüldés a birodalmi kormány intézkedési jogait a birodalom legnagyobb tagállamában, Poroszországban. Ugy hírlik, hogy Papen terveinek megvalósítása közvetlenül küszöbön áll. A porosz minisztériumok egy részét egyszerűen meg akarják szüntetni, a többiek pedig be fogják olvasztani a birodalmi minisztériumokba. Ezzel megszűnnék a dualizmus és elválnák a lipcsei főtörvényeségi dön-

tés gordiusi csomóját. Ezzel egyidejű jelentés szerint Hindenburg elnök szombaton Papen kancellár jelenlétében audiencián fogja fogadni Braun porosz miniszterelnököt. Egyidejűleg a porosz főbiztosi kormány Bracht elnökelete alatt minisztertanácsot tartott, amelyen Papen kancellár is jelen volt.

Jön a nagy orosz film

A sárga bárca

akció-tervezetek és a moszkvai kommunista internacionálé instrukciói kerültek elő, amelyek főképpen a palesztinai kormány elleni terroraktusokra vonatkozó utasításokat tartalmaztak. Kamel Odeh nevű arabot és Fuchs Rachel nevű zsidó leányt, akit a házban találtak, a rendőrség őrizetbe vette. A rendőrségnek sikerült birtokába jutnia annak a listának, amely a kommunista párt aktív tagjainak neveit tartalmazza, valamint számos levelet talált meg, amelyet a palesztinai kommunista párt a külföldi kommunista szervezetekkel váltott, köztük a német kommunista párttal. Fuchs Rachelt, aki lenygel illetőségű, három hónapi elzárásra és azután az ország elhagyására ítélték.

Paloták ablakait zuzta porrá és a karhatalmat támadta meg Londonban a munkanélküli éhségfelvonulók százezres tömege

Kommunista jellegű volt a felvonulás

London október 28. Az éhségfelvonulásban résztvevők, akik a szigetország különböző vidékeiről jövet elérték London elővárosait, dobbal, zenezsával vonultak a Hyde-parkba, ahol gyűlést tartottak. Számuk mintegy huszezerre szaporodott fel a parkban. A gyűlésen jobbra kommunista jellegű beszédek hangzottak el, ami bizonyosságot ad annak, hogy a munkanélkülieket a megerőltető többheti meneteléssel járó tüntető felvonulásra a kommunisták biztatták fel.

A gyűlés után a márvány-díadalív közelében a tömeg egyrésze támadásba ment át a karhatalom ellen s közöport zúdított a rendőri gépkocsikra és két gyalogos rendőrszagra. A karhatalom gummibotokkal igyekezett rendet teremteni s ez rövidesen sikerült is. A zavargás ötven vezetőjét letartóztatták. Egy másik rendbontó csoport a Hyde-park elhagyása után paloták ablakait és üvegkirakatokat zúzott be közöpporral. A karhatalomnak sikerült itt is rendet csinálnia. A készenléteket fenn tartják.

London, október 28. Az esti órákban újabb tüntetésre nem került sor. A rendőrség azonban szigorú készenléteben maradt és katonai erő is készen áll arra, hogy szükség esetén a rendőroket támogassa. Az alsóház tegnapi ülésén erős őrség szállotta meg a Westminster-palota környékét és az alsóház ülésének karzati közönségét különös elővigyázattal ellenőrizték. Ugyancsak erősen őrzik a londoni városházát is, mely ellen az éhségfelvonulók londoni része készül hir szerint támadást intézni.

A londoni sajtó nagy cikkekből számol be az éhségfelvonulásról, melyről általában megállapítja, hogy kommunista jellegű. A munkáspárt ugyanis visszautasította az éhségfelvonulásban való részvételt, mert szerinte ez nem alkalmas eszköz a munkanélküliek érdekeinek megvédésére. A lapok beszámolnak arról, hogy a mostanéhoz hasonló uccai tüntetések ebben az évben egymást érik Angliában. A szakszervezetek 1931-ben tartott bris-

toloi kongresszusán még szenzációszámba ment, mikor 250 bányász nyomorúságos, szétépett ruhákban, kiéhezett arccal, de a legnagyobb rendben felvonult Bristol uccáin. Azóta egyre szaporodnak a hasonló demonstrációk. A munkanélküliek különösen a munkanélküli segélynek a mostani kormány által történt csökkentése és az úgynevezett means test ellen til-

takoznak. Ez a means test nem más, mint a nálunk is szokásos szegénységi bizonyítvány, melyet régebben Angliában nem ismertek és amely nélkül most munkanélküli segélyt nem adnak ki. A means test kiadását azonban rendkívül aprólékos ellenőrző rendszabályoktól teszik függővé, ami újabb nehézségeket okoz a munkanélküli segélyek megszerzésében.

Vége az okatlan takarékoságnak — Angliában

A leállított autók újra megindulnak. Boldogabb gazdasági évet remél a londoni kereskedő

London, október 28. Az angol motor- és automobilgyártás évenként megújuló nagy ünnepe az Olympia csarnok kiállítása. Ugyszólván ez a kiállítás az angol ipar szívverése, mert ennek a sikerétől függ az egész ipari év megítélése. Ha az Olympián sok rendelés történik, a többi, az automobiltól független iparág is jó üzleti évre rendezkedik be, megújítja nyersanyagkészletét és nagy vásárt remél.

Evek során a statisztikai adatok azt bizonyítják ugyanis, hogyha kereslet van utomobilban, az azt jelenti, hogy felledül minden más iparág is.

Érthető örömet és meglepedést keltett tehát az angol ipari és kereskedelmi életben, hogy ezidén az Olympia-kiállítás teljes sikerrel járt és az utolsó két év viszszaszedése és stagnációja után nagyfokú fellendülés következett be. Ugy az olcsó, mint a drága típusu kocsikban nagy volt a forgalom, amely a gazdasági válság előtt elért maximumot is túlhaladta. A

közbizalmat különösen az fokozza, hogy a drága márkájú kocsikban volt nagy üzlet és ebből arra következtetnek, hogy azok, akik az elmúlt években leszállították életstandardjukat, most újra a régi alapra helyezkednek, ami feltétlenül a közgazdasági megerősödés jele.

Különösen az 1000 fontos kocsikat keresték ezidén, — és ezt a prosperitást feltétlenül előhírnökének tekintik. Gyárak, amelyek a múlt évben egész éven keresztül alig pár ilyen típusu kocsit tudtak eladni, most már a kiállítás első napjaiban százakra menő rendeléseket kaptak úgy angliai, mint az angol dominiumokban levő vásárlóktól. A Rolls Royce gyárak, melyeknek legolcsóbb kocsija is legalább kétezer font, az első napon több mint százezer font értékű rendelést értek el.

A sárga bárca

Egy film, amely olyan, mint egy izgalmas regény.

Igaz, hogy lehetetlen- nek látszik, de tény és valóság,

hogy a „Transilvania“ Rt. volt **SZÁSZ ÖDÖN RT.** CLUJ, Strada Universităţii
(v. Egyetem-u.) No. 3.

Románia legnagyobb posztó, bélé-
áru és szabókellékek áruháza

a helyi piacon

olyan olcsón árusít, melyre még nem volt példa
Vételkötelezettség nincs!

Óriási választék eredeti angol, valamint belföldi legjobb
márkájú férfi ruha, felöltő és télikabát szövetekben.
Saját érdekében tekintse meg raktárunkat és győződjön meg, hogy nálunk csakugyan fél áron vásárolhat

Több mint 25 napja éhség- sztrájkol egy belga fiatal- ember

Letartóztatták, mert nem akart katona lenni. Albert király is
beavatkozott már az ügybe

Brüsszel, október 28. Egy Rüdiger Simeons nevű flamand fiatalember megtagadta azt, hogy bevonuljon a hadseregbe, akit ezért fogságba vetettek. Tudvaleg Belgium flamand részén igen erős nacionalista és szeparatisták hajlandósága a lakosság, amelyet tehát fokozottabban érintett a fiatalember letartóztatása. Simeons tiltakozása jelüül éhségsztrájkot kezdett, amely már több mint huszonöt napja tart. A zavargások a fiatalember érdekében annyira elfajultak, hogy most már a belga király maga vette kezébe az ügyet, hogy ezt a konfliktust megszüntesse. A király környezetébe tartozó két tiszt kereste fel Simeont a fogházban, nyilván azért, hogy a királyt tájékoztassák állapotáról. Kormánykörökben remélik, hogy a királynak ez a gesztusa csillapítólag fog hatni a flamand lakosság felizgatott lelkiállapotára.

Titokban táplálják a foglyot

Közben azonban Rüdiger Simeons tovább éhez az antwerpeni fogházban, még pedig igen drámai körülmények között. Ha ugyan hitelt lehet adni édesanyja szavainak, aki mindenfelé azt terjeszti, hogy fiát közönséges betörőként kezelik a fogházban és éhségsztrájkja ellenére, órákon át vallatják, hogy ellenállóerejét megtörjék. Minden kísérlet kudarcot vallott, mert a fogoly szilárdan kitartott amellett, hogy éhségsztrájkja ellenére, órákon át vallatják, annyira ment a hatóságok részéről ez a szellemi terror, hogy amikor a fiatal Simeons gyöngesége folytán — szinte letargiába esett, beleszuggerták az orvosok, hogy ha egy korty tejet iszik szomszágának csillapítására, az még nem jelent táplálékot. Ez az éhségsztrájk tizenhatodik napján történt és az öreg Simeons szerint a tejbe az orvosok titokban erősítő orvosszereket tettek.

A következő vasárnapon, amikor Simeons a fiát meglátogatta, ezt a tényt közölte is vele, sőt arra is figyelmeztette, hogy a hatóságok mindenfelé azt terjesztik, hogy ő az éhségsztrájkot megtörte volna és állapota most már kielégítő. Éktelen haragra gerjedt erre a közlésre a fiatal Simeons, drámai körülmények között tett szemre hányást a fogházorvosnak, amiért őt becsapták. Kijelentette, hogy a jövőben nemcsak, hogy az éhségsztrájkot tartja be szigorúan, de inni sem fog, amíg csak megint kizárólag vizet nem adnak neki.

A munkáspárt is a fogoly mellé állt

Simeons anyja is kiveszi részét az általános felzúdulásból. Gyűlésről gyűlésre jár, ahol állandóan előadásokat tart fiáról. Ő és fia ma Flandria legnépszerűbb emberei. Naponta hatalmas tömeg gyűl össze fogház előtt, ahol Simeont őrzik és hangosan követelik a fogoly szabadon bocsátását. Ujabbán már a munkáspárt is hivatalosan

Simeons mellé állt. Vanderveelde a Peuple-ban feltűnést keltő vezércikket írt, amelyben szintén Simeons mellett tört lándzsát. Már egész jelszóvá vált „flandriai Simeons“ neve, a különböző belga városokban ezzel a jelszóval

követelik a fiatalember szabadságát.

Kellemetlen helyzetbe került a belga kormány

A sorozatos tüntetések következtében a belga kormányzat igen kényes helyzetben van, mert vagy belehal Simeons az éhségsztrájkba, akkor ennek beláthatatlan következményei lehetnének a flandriai lakosság körében, vagy pedig szabadlábra helyezik őt, ebben az esetben viszont a belga militarizmus tekintélye szenvedne érzékeny erkölcsi vereséget. Ugy látszik, mint hogyha ezt az utóbbi megoldást találnák mégis a hatóságok a kevésbé veszélyesnek. Erre vall az, hogy Albert király maga akarja az ügyet megoldáshoz juttatni.

WALD HERMAN

hegedűművész hangversenye
hétfőn okt. 31-én este fél 9 kor lesz megtartva
a rom. kath. gimnázium dísztermében

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Az Opera műsora

Vasárnap, október hó 30 (este): A de. nevér.
Hétfő, okt. 31: Mignon.
Szerda, nov. 2: A trubadur. (M. Mohora vendégfellépésével.)
Péntek, nov. 4: A denevér.
Vasárnap, nov 6 (este): Szünét.
Hétfőn, nov. 7: A denevér.
Szerda, nov. 9: Tannhauser.

SELECT-MOZGO műsora

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Az éjszaka dala. Főszerepben: Jan Kiepura a világ legnagyobb tenorista és Magda Schneider. Műsoron kívül hangos heti hird. Monopol Phöbus film.

Ez a film csak Select.mozgóban fog futni.

URANIA-MOZGO műsora

Szombat 3, 5, 7 és 9 órákor:
Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor:
Hétfő 3, 5, 7 és 9 órákor:

Ember, aki ölt. Főszerepekben: Conrad Veith, Trude v. Molo, Heinrich George. Nagyhathású dráma. Műsoron kívül hangos heti hird.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában)

Szombaton d. u. 3-tól: A felfordult kastély. WILLY FRITSCH és BARSONY RÓZSIVAL. Ufa őszi filmoperettje.

Szinkör-Mozgó műsora

Pénteken este 9.kor és szombat, vasárnap egész nap (vasárnap matiné): A vén bakancsos és fia, a huszár. A főszerepekben: Szentgyörgyi István, Dezséri Gyula, Poór Lili, Réthelyi Ödön, Nagy Gyula, Kabók Győző, Laczkó Aranka. Rendezte: Fekete Mihály. Készítette: Dr. Janovics Jenő kolozsvári filmgyára. Eredeti magyar népszínmű.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, október 29.

Bukarest, 20.30: Debussy V. Fuvola, mélyhegedű és hárfatrió. 21: Vendéglői zene. 22: Hírek.

Budapest, 9.15: Zenekari hangv. 9.30: Hírek. 12.05: Kvarsett. 12.25: Hírek. — 1: Pontos időjelzés, időjárás. 5: Cigányzene. 6: Rádióamatörposta. 6.30: Gramofónhangv. 7.30: Rádió külügyi negyed. 7.45: Strauss Richard-est. 10: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene. 11.15: Jazz.

Bécs, 22.30: Zenekari hangv. Berlin. 20: Szimf. hangv. Breslau. 19: Rádiózenekar. Langenberg. 22.45: Esti zene.

Varsó. 22.05: Chopin művei. Milánó. 20.30: Verdi: Aida c. operája. Prága. 19.20: Katonazene.

Pozsony. 21.20: Strauss János és Strauss József művei. Ósló. 20: Szór. zene.

Stockholm, 18.45: Karének. — 19.30: Szór. zene.

Svájci Romand Adó. 20.30: Karének.

21.35: Zongora és fuvolaverseny.

Svájci Aleman Adó. 20: Szimf. hangv.

Weingartner Félix vezényletével, Rehf. Kemper baritonista közreműködésével.

Arleszállítás!

ZEPHIR

kályháknaál
Nem a minőséget,
hanem
az

árát redukáltuk!!

Kérjen árajánlatot

Szántó Dezső és Fia

redőny és kályhagyártól

ORADEA

Lerakat: Bárzel vasút, Cluj

Széchenyi-tér

APRÓ HIRDETESEN

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vas-
tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-
hirdetés 30 lej. Allástkeresőknek 30
szavazat kedvezmény. Apróhirdetések
díja előre fizetendő. Jelíges levelet
csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg
mellékelve van.

Eladó egy angol mechanikájú teljesen
új pianó. Str. Wilson 1/a.

Belvárosban, jóforgalmu, kóser ven-
déglo felszereléssel betegség miatt azon-
nal átadó. Értekezni Coloniale üzlet
Nicolae Jorga 17.

Központban két zsidó fiatalember kü-
lönbjeáratu szobába, nagyon olcsón tel-
jes ellátást kaphat. Reg. Ferdinand No.
13. Grossmannal.

Zongora bérbeadó. Megtekinthető 2-5
óraig Calea Traian 38.

Női divatszalon. Tíz évi budapesti mű-
ködés után női divatszalonomat Kolozs-
váron megnyitottam. Str. Berthelot
(Eötvös u.) 6. Gábel Vilmosné.

Nagybányai gesztenyét, aszaltszilvát,
szilvaizet szállít szolid árért Roóz, Tauti
de sus, 50 százalék előleg ellenében után-
vétellel.

Egyetemi hallgató német, francia, ro-
mán órákat vállal. Tanítja az összes kü-
zépiskolai tantárgyakat mérsékelt hono-
rárium mellett. Alapos hegedűtanítást is
nyújt. Cim a kiadóban.

Biztos tőkekijelvezés. Keresek 200.000
lejt, vagy 1200 dollárt megfelelő kamatra
hosszabb időre kölcsön. Minden eshető-
séggel szemben biztos garanciát nyújtok.
Tízszeres fedezetet nyújt megveszék hely-
legelőnkébb helyén fekvő jól jövedelmező
bérházam. Ajánlatokat „Biztosított tőke”
jellegre kiadókba kérek.

Egyszer használt tiszta 400 literes vas-
horók minden mennyiségben kaphatók.
Ifj. Grünfeld Jakabnál Fágáras.

Prima négylámpás hálózati és egy há-
rom lámpás telepes rádió eladó. Király
u. 45. Gombos.

2 szobás komfortos kertes, napos lakás
november 1-re kiadó Eötvös u. 10. alatt.
Ugyanott egy nagy szoba üresen vagy
butorozva mozdóval azonnal kiadó.

Főzni tudó minden es zsidó leány helyet
keres. Cim: Moskovits, Rudolf ut 23.

Naponta frissen fejt kóser tehen-
bivalytej (házhöz szállítva is), valamint
tejszín, tejföl, vaj és turó kapható
Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu
(Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius
koszt — kihordásra is — kapható. Csak
megrendelésre.

Iratkozzon be Ön is.

mert tagoknak ingyen
javitja anyaggal vezetékét és
állandóan szem előtt tartja

villanyóráját

„Controla“ Calea Regele
Ferd. No. 20.

TELEFON
5-66.
(AZ IPA

Ma, szo
ege

WI
BA
Főszer

Német
téli tája
tánc, ze
WEST
Helyárak
5, 7, 9

A jó, ön
öreg vo
annyira
senki sen
valaha.

mert az
korában
készsége
időnkben,
ben elős
vívóval el
életének
kes alakj

Ritkán
mekéideb
életének
son a kor

a negyve
másra ha
ják. Meze
kategóriá
nak már
magyar

merte vol
nes éveim
kole egyi
pártvezet

Kossuth h
harcos cí
a kicsi, s
lotta, aki
toitak. E

képviselő
pártot, h
továbbra
hiszen f

tanácskoz
Igy mara
is ellenzé
nyolcas f
cikket táp
és sajtója
tikai pro
zsidó újs

Tiszta-E
és a rece
stációja
küzdelmét
utóbbi ké

halomra o
többet: n
mert lapj
vedlett és
kérdés

Ernö meg
zsidó né
nem esett

Tiszta m
tudja me
zsidó nép
állítja!

— Világ
számára. I
vorki The
lat az új
sára) egye
rölg főis
kolai hallg
tétel a kö
az egyeten
egyesülésé
ső díj 300.

pedig 100
november e
fogadják e
szabak ez
het német.

HIREK

TELEFON 5-66. **Royal-Mozgó** 5-66. TELEFON 5-66. (AZ IPARKAMARA UJ PALOTÁJÁBAN)

Ma, szombaton d. u. 3, 5, 7 és 9.kor egész Romániában először:

WILLY FRITSCH, BÁRSONY RÓZSI
Főszereplőkkel az első Ufa-bomba:

A felfordult kastély

Német filmoperett. St. moritzi csodás téli tájak, ifjuság, görölk, báj, életkedv, tánc, zene, szerelem, humor, pompa, WESTERN ELECTRIC BESZÉLŐGÉP

Helyárak: 3 órákor minden jegy 20 lej, 5, 7, 9 órákor 15, 20, 25, 30 és 35 lej.

Mezei Ernő

A jó, öreg Mezei Ernő meghalt. Olyan öreg volt — nyolcvankétéves — és annyira túlélt néhány generációt, hogy senki sem hitte, hogy meg is fog halni valaha. Nem hitte senki azért sem, mert az öreg ur nyolcvankét esztendőskorában is tele volt lendülettel, irás-készséggel töretlen volt, mint a régi jó időkben, amikor a magyar parlamentben először tiltakozott a tiszaezslári vérvád ellen. A régi Magyarország közéletének nagyon érdekes, nagyon értékes alakja szállott sírba vele.

Ritkaság, hogy valaki, akit kora gyermekéveiben sikertelenség sújtott a sors, életének lehajló éveiben is lépést tartson a kor haladásával. Ritkaság, mert a negyven éven felüliek konzervatívizmusa hajlanak és a nyugalmat kívánják. Mezei Ernő azonban a nyugtalanok kategóriájába tartozott, Kossuth Lajosnak már akkor barátja, mielőtt a nagy magyar emigráns személyesen is ismertette volna. Még a múlt század hetvenes éveinek végén történt, hogy Miskolc egyik függetlenségi kerületének pártvezetői jelöltet kértek Turinból Kossuth Lajostól. És Kossuth, aki csak harsos cikkeiből ismerte Mezei Ernőt, a kicsi, süket, törekeny újságíróat ajánlotta, akit akadálytalanul megválasztottak. Egy ülésszakon megmaradt képviselőnek, de azután maga kérte a pártot, hogy ne jelöljék, hagyják őt továbbra is csak újságírónak, mert hiszen fizikai fogyatkozása miatt a tanácskozás munkáira nem alkalmas. Így maradt meg Mezei Ernő továbbra is ellenzéki publicistának. A negyvennyolcas forradalmak szellemében írott cikkei táplálták évtizedeken át a pártot és sajtóját, szellemi vezére volt a politikai progressziónak ez az igénytelen zsidó újságíró.

Tisza-Eszlár, a zsidók emancipációja és a recepció. Életművének ez a három stációja érinti a zsidóságért kifejtett küzdelmét. De jött a kurzus és az utóbbi két „negyvennyolcas vívmány” halomra dült. Ezt még megerte és még többet: nem irhatott ezek védelmében, mert lapja, a Pesti Hírlap kurzuslappá vedlett és a többiek is fázta a zsidó kérdés bolygatásától. Így hát Mezei Ernő megmaradt az általános progressziónak közügyeinek szolgálatába nem esett kezéből.

Tiszta toll, nemes instrumentum. Ki tudja mennyit használt volna, ha a zsidó nép közügyeinek szolgálatába állítja!

— Világpályázat főiskolai hallgatók számára. Newyorkból jelentik: A newyorki The New History Society (Társulat) az újabb történelem tanulmányozására) egyesület pályadíjat tűzött ki kizárólag főiskolai, még pedig európai főiskolai hallgatók számára. A kidolgozandó tétel a következő: Hogyan szolgálhatia az egyetemi ifjuság a világ államainak egyesülésére irányuló törekvést? Az első díj 300, a második 200, a harmadik pedig 100 dollár. A pályázatokat 1932 november elsejétől 1933 február elsejéig fogadják el, de ezek nem lehetnek hosszabbak ezerkészsáz szónál. Pályázní lehet német, francia, vagy angol nyelven.

Jó lámpa — olcsó világítás

„OLCSÓ” LÁMPA DRAGA VILÁGÍTÁS

A SILÁNY LÁMPA ÁRÁN CSAK FILLEREKET TAKARITHATUNK MEG DE AZ ÁRAM-SZÁMLÁN AZT TIZSZERESSEN FIZETJÜK RA

OLCSÓ FÉNYT VÁSÁROLJON NE „OLCSÓ” LÁMPÁT!

VEGYÜK TEHÁT CSAK A TÖKÉLETES, FÉNYERŐS, GAZDASÁGOS

TUNGSRAM IZZOLÁMPÁT

— Az Erdélyrészi Palesztina.Hivatal közleményei. A legközelebbi hajó november hó 5-én, szombaton fog indulni Constancából Palesztinába. Ezen hajóhoz a mi transzportunk november 2-án, szerdán este 7 óra 39 perces gyorsal fog indulni Kolozsvárról. Felhívjuk a szigeti, nagyváradi stb. kivándorlókat, hogy ehhez a transzporthoz csatlakozzanak, mert részükre külön vagonot kérünk. Dr. Weissburg Chaim levélben fordult hivatalunkhoz, hogy nem tudja egyenként megvalósítani a hozzá intézett levelet, mert átlag naponta 30-at kap Erdélyből. Arra kéri az érdeklődőket, hogy kéréseiket küldjék be a kolozsvári Palesztina-Hivatalhoz, mely minden héten egyszer beküldi a leveleket dr. Weissburgnak Jeruzsálembe s a választ közölni fogja az érdeklődőkkel. A kolozsvári angol kir. konzulátus csak abban az esetben ad Palesztinába szóló turista vízumot, ha az illető 50 fontot mutat fel. Minden turistának kérésére kiad egy igazolványt, hogy az illető palesztinai vízumot kért, melynek alapján a Banca Nationala illetékes fiókja kiadja a szükséges 50 fontot.

— Chaluc-házasság. Zamroni.Nóta Slo. mo és Wiedner Rivkah f. hó 30-án, vasárnap délután 4 órákor tartják esküvőjüket Kolozsváron, Calea Dorobantilor 41. (Honvéd u.) az Adler Sámuel házban, melyre ezuton hívják még szeretettel rokonaikat, cionista és Mizrachista elvbarátaikat és ismerőseiket. Külön meghívókat nem bocsátanak ki.

— Csehszlovák-sváji kompenzációs egyezmény jött létre. Bernből jelentik: Csehszlovák-sváji kompenzációs egyezmény jött létre az áruforgalom könnyítésére. Az egyezményt közlebebről ratifikálni fogják mindkét államban.

— Megakadályozták vadászban a vadászati vezérfelügyelőt. Érdekes bünygyben hozott pénteken ítéletet a kolozsvári törvényszék Miculescu tanácsa. A főmagánvádló a Kolozsváron ismert Bozac Jonel ezredes, aki Triff Gheorghe, Totdelean Alexandru és még vagy tíz hunyadmezei parasztember ellen indított pert hivatalos személyisértés vádjával. Az ügy előzményei 1930 december 22-re nyulnak vissza, amikor Bozac ezredes, aki a vadászati vezérfelügyelőség egyik vezetője, egynehány tiszttel együtt kiment a hunyadmezei Cege községbe a vadászterület felülvizsgálása céljából. Egynehány hunyadi paraszt ekkor ellene szegült a vadászatnak, sőt néhány tisztet, akik a vadászterületet nem voltak hajlandók elhagyni, még tetleg is inzultáltak. Bozac ezredes ekkor megindította az eljárás a parasztek ellen, akik a pénteki tárgyaláson megtették vallomásaikat. A bíróság — azon az alapon, — hogy a parasztemberek Bozac ezredest nemcsak mint hivatalos személyt, de mint magánembert is megsértették, a fővádlottat tizenöt nap, míg a többi vádlottat öt-öt napi elzárásra ítélték.

— A német városokban munkahelyeket állítottak fel fiatal lányok számára. Berlinből jelentik: A városokban munkahelyeket állítottak fel fiatal lányok számára, amelyekben 16—25 éves lányok főként ruhakészítéssel foglalkoznak. A ruhákat a hatóságok a szegények között szétosztják. Egyes városokban konyhakészítetük is volt ebben a szezonban a lányoknak. Munkájuk eredményét a piacokon értékesítették s a befolyó pénzt a városok munkanélküli segély alapjaiba fizették be.

— Eljegyzés. Ábrahám Masa és dr. Bauer László orvos (Petrozsény) jegyesek.

— A legnagyobb sportszenczió. A Sport Enciklopédiája (Sport és játék). Két hatalmas lexikonkötet. 784 oldal, 500 illusztráció, 50 műmelléklet, egészvászon kötés, a régi 1500 lej helyett 248 lej Lepagegenál Kvár. Postán utánvétellel (portó 26 lej). Beküldve portómentes.

— Külföldi menetjegyeket bárhová hivatalos árfolyamon kiad a Hermes menetjegyroda és pénzváltó üzlet Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 13. Tel. 29.

— A pénz tragédiája. Patenotre a jelenkor egyik legnagyobb világgazdasági szakértője írta a könyvet, amely aktuális és érdekes. 87 lej Lepagegenál Kolozsvár. Kérje az új könyvek jegyzékét.

— Aldott állapotban levő nők és ifjú anyák a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát által rendes gyomor- és bélműködést érnek el. A modern nőgyógyítás főképviseelői a Ferenc József vizet igen sok esetben kipróbálták és kijelentik, hogy a vizet, megfizethetően és fájdalom nélkül hatónak találták. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A berlini rádióhecc. Berlinből jelentik: Néhány nappal ezelőtt a német rádióközvetítés általános megdöbbenésre berlini rádióban egy speaker antiszemita előadást tartott. Most kiderült, hogy az előadó Köchn Karl Martin, a nemzeti szociálista Brennessel című vicclap szerkesztője volt.

— Zászlóincidens a francia-olasz határon. Párizsból jelentik: A francia fővárosban kínos feltűnést keltett a Matinnak az a közlése, hogy az olasz határon levő Mont Cenis hegyről leszedték a francia lobogót. A zászlósértést ifjú fasiszták követték el. A francia határmenti lakosság körében emiatt nagy az elkeseredés az olaszok ellen.

— Öngyilkos lett egy belgrádi bankár és felesége. Belgrádból jelentik: Kornfeld bankár és felesége eddig meg nem állapított fajtájú méreggel öngyilkosságot követtek el. A bankár nagy szerepet játszott a jugoszláviai pénzügyi életben s így a kettős öngyilkosság híre nagy feltűnést kelt.

— Megbukott a bolíviai kormány. Londontól jelentik: Bolíviában a sorozatos paraguayi győzelmek megbuktatták a kormányt. Az új kormány Francesco Ta mayo elnökléte alakult meg La Pazban. Mayo elnökléte alatt alakult meg La Pazban.

— Ursula Parrott: Ex-feleség. Az elvált asszony, a független nő regénye. Hogyan él, hogyan szeret és hogyan dolgozik a mai asszony. Az Athenaeum 68 lejes díszvászorkötésű sorozatában. Egy-egy kötet 3—400 oldal. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagegenál Cluj. Kérje a 12 kötetes szenzációs sorozat jegyzékét.

— Eljegyzés. Stern Mariska Targu-Mures és Feig Miksa Véczeke jegyesek. (Mind külön értesítés helyett).

— A fegyverkezési szünet négy hónappal történő meghosszabbítását 28 állam ismerte el magára nézve kötelezőnek. Genfből jelentik: A fegyverkezési szünet négy hónappal történő meghosszabbítására irányult népszövetségi javaslatot 28 állam ismerte el magáranézve kötelezőnek s november elsejétől számítva ezek az országok továbbra is szüneteltetik az újabb fegyverkezést. A csatlakozott államok között van a szovjet és az Egyesült Államok is.

— Rendőrségi hírek. Tegnap délelőtt újabb öngyilkosjelöltet mentettek meg a Renner börtöri halálsorompónál. Tíz óra tájban egy Campeanu Anna nevű 31 éves asszony a sínekre lópozott, ahonnan Tarcea Gasile közrendőr az utolsó percben élete kockázatával voszolta el. A rendőrségen kiderült, hogy az öngyilkos jelölt családi nézeteltérései miatt akart megválni az élettől. Tarcea rendőrt a dícséretreméltó bátorságának megjutalmazásáért kitüntetésre terjesztették föl. — Tegnap északa ismeretlen tettesek betörték Szabó Istvánné Csermalom uca-i lakásába. A betörők feltörték a szekrényt, ahonnan egy 75.000 lejről szóló betétkönyvet vittek el. A nyomozás megindult az ismeretlen betörők kézre ritése végett.

VIDAM SAPOK

Megszületett a legújabb „Orbis” színházi filléres vonat vicc.

Tanító a számtan vizsgán a diáktól: Ha én Pestre akarok utazni és fizetek a magyar vízumért 420 lej, a vasúti jegyért Kolozsvártól Budapestig 800 lej, Budapesttől Kolozsvárig ismét 800 lej, mennyit tesz ki ez összesen?

Diák: 690 lej.

Tanító: Megbuktál fiam, mert ez 2020 lej tesz ki.

Diák: Téved tanító bácsi, nem buktam meg, mert az „Orbis” színházi filléres gyorsán, amely november 10-én indul, ez csak 690 lej tesz ki.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Miklós herceg második díjat nyert egy Párizs-környéki autóversenyen

Maniu újabb kihallgatáson jelent meg Elena hercegnőnél

A nemzeti parasztpárt deprimáltan fogadta a Maniu-kormány ki-nevezését, mert attól tartanak, hogy Titulescu miatt a kormány nem lesz hosszú életű

Bucuresti-Bukarest, október 28. (Az Uj Kelet tud.) Maniu miniszterelnök tegnap újabb kihallgatáson jelent meg Elena öfelsége előtt. Hogy milyen stádiumban van ez a kérdés, azt pillanatnyilag nem lehet tudni. Annyi bizonyos, hogy Maniu és Titulescu reggeltől estig tartó csütörtöki királyi audienciája ezzel a kérdéssel állt mindenekelőtt is összefüggésben.

Miklós herceg nem tért haza

Bukaresti lapok nyomán megirtuk, hogy Miklós herceg a fővárosba érkezett. Egyik reggeli lap egyenesen azt írta, hogy a herceg Bukaresten át Balcicba utazott Mária királynéhoz. Ezeket a híreket a legilletékesebb helyről kategórikusan megcáfolták és rámutatnak arra, hogy a francia lapok közlései szerint Miklós herceg kedden és szerdán részt vett egy párizskörnyéki autóversenyen, ahol második díjat nyert. Lehetséges tehát, hogy Miklós herceg hazajövetele terv volt csupán, amelynek realizálására már nem kerülhetett sor, Mária királyné ma, szombaton ünneplő születésnapját. Ebből az alkalomból Mirto és Crisan miniszterek Balcicba utaztak, hogy szerencsekívánataikat tolmácsolják a királynénak. A fővárosban Tedeum lesz, amelyen a kormány tagjai is részt vesznek.

Feltűnően éles kampány Titulescu ellen

A bukaresti sajtó változatlan hevességgel támadja Titulescut. A Dimineata, az Adeverul, a Curentul, a Cuvantul és a Facia olyan hangon írnak a külügyminiszterrel, aminő eddig csak a román politika periferiáin álló személyeket illette meg. A Cuvantul felveti a kérdést, hogyan lehetséges az, hogy Titulescu ki-nevezési dekrétumában ez a kitétel szerepelt: „Titulescu londoni követ külügyminiszterre nevezetik ki”. A lap szerint Titulescu a londoni követségről lemondott és lemondását a kormány tudomásul vette. Ennélfogva londoni követ csak volt. Egyébként sem képzelhető el, hogy éppen a nemzeti parasztpárti kormány egyik tagja kövessen el ilyen flagráns sértést az álláshalmozásról szóló törvény ellen. A lap éppen ezért felhívja Titulescut, hogy mondjon le londoni követi illetményeiről, amelyek meghaladják a havi egymillió lej, mert Madgearu pénzügyminiszter kimondhatatlanul örülni fog ennek a lemondásnak.

Ki hamisította meg a Temps cikkét?

A Dimineata folytatta támadásait Titulescu ellen a Temps cikkének meghamisítása miatt. „Ezek után valóban kell elfogadni azokat a híreket, hogy Titulescu úgy akarja irányítani az orosz-román tárgyalásokat, hogy azok meghiusuljanak. Már pedig ez nem egyezik sem Maniu miniszterelnök kívánságával, sem pedig az ország érdekeivel. Titulescu azt hitte, hogy azt csinálhatja a kormányban, amit éppen akar. Ezzel szemben Maniu egyetlen alkalmat sem mulaszt el, hogy kormányelnöki tekintélyét a külügyminiszterrel éreztesse”.

Miért fogadta a nemzeti parasztpárt pesszimizmussal a Maniu-kormányt

Az „Adeverul” rendkívül érdekes cikket közöl arról, hogy a nemzeti parasztpárt bizonyos deprimáltsággal fogadta a Maniu-kormány megalakulását. Erdélyiek és taranisták ugyanazzal a jellegzetes pesszimizmussal itélik meg a politikai helyzetet. Pesszimizmusukat körülbelül a következőkkel indokolják:

Ha mindjárt a választások után Maniu vette volna kezébe a hatalmat, maga köré csoportosította volna a párt összes frakcióit. Ebben az esetben nem került volna sor a Iunian-ügyre sem amely egyébként nem hat meg bennünket tulságosan. De Maniu nem volt hajlandó vállalni a kormányzást. Nagy esély volt ez a mi számunkra, bár lát

szólag lelkesedtünk mindannyiszor, valahányszor a Vaida-kormány támogatásunkat kérte.

— Ma pedig, hogy állunk? Itt van a Iunian-ügy, a Vaida-ügy, a Mihalache-ügy és bizonyos mértékben a Madgearu-ügy, aztán a Mironescu-ügy és mindezek tetejében a Titulescu-ügy. Hogyan lehetnének optimisták, amikor ennyiféle és fajta ügy nehezedik rá a pártra, megbénítva a lelkeket és energiákat?

Miért vette be Maniu Titulescut

— Nem értjük, miért vette be Maniu kormányába Titulescut. Jobb lett volna a Vaida-kérdésben megbukni és eltávolítani a hatalomról, minthogy egy ilyen kormányt alakítsunk, amelyben „idegen szeg” is van. Mit keres Titulescu ebben a kormányban? Nem vitatjuk el az érdemeit, de nem is tudozzuk el, mint mások. Titulescu azonban furcsa természet. Eddig három kérdésben is ellentétbe került Maniuval. Meddig mehet még egy ilyen

naponként összefoldozott együttműködés? Tegyük fel, hogy rövidesen ismét felmerül valamely nézeteltérés és Titulescu szokása szerint lemond.

— Mi történik erre? Kis változás a külügyminisztérium élén, hiszen van kívül helyettesítjük és semmi más. A kormány nem távozik most el helyéről. Nem engedi sem a király, sem a párt. De mi történik, ha a Titulescu és a kormány közötti leszámolás három-négy hónap múlva következik be? Vajon akkor nem-e fogja magával ragadni Titulescu az egész kormányt? És ha igen, Maniu és kormányja megérdemlik ezt a sorsot? És mi lesz a párttal, amely alig egy év leforgása alatt három tehetetlen garnitúrát állított ki? Milyen állapotban kerülünk majd az ellenzékre, amely nagyon hosszúnak ígérkezik?

Az „Adeverul” a nemzeti parasztpárt vezetőjének figyelmébe ajánlja a fenti sorokat.

Merényletet követtek el Bukovinában egy személyvonat ellen

Iparvasuti kocsit állítottak keresztbe Csernovic mellett

Bucuresti-Bukarest, október 28. Az 5507 számú vegyesvonat ellen Csernovic és Stefanesti állomások között merényletet követtek el. A merénylők az éjszaka sötétjében egy iparvasuti kocsiját helyezték el keresztbe a sínekre. A vonatvezető észrevette az aka-

dályt, de a hirtelen fékezéstől a vonat több kocsija kisiklott. Emberéletben nem esett kár, de a pályatest 20 méterre megrongálódott és a vonat több órát késett. A csendőrség nyomoz a környékbeli falvakban a tettesek után.

Politikai gyilkosság a szófiai börtönben

Szófia, október 28. A szófiai központi fegyintézetben raboskodott vizsgálati fogásában néhány hónap óta Ganev macedón forradalmár, aki a nyáron tévedésből agyonlőtt egy ismert festőt az uccán, akiről azt hitte, hogy a macedón forradalmárok másik táborához, a Protogero-táborhoz tartozik. Ganevet csütörtök délután akarták elővezetni a főtárgyalásra, amikor azonban végigvezették a fegyház-épület egyik folyosóján, az egyik cella ablakából váratlanul öt revolverlövés dörögött el s Ganev holtan rogyott össze. A lövéseket a fegyház egy másik macedón lakója, a Protogero-táborhoz tartozó Vladanov adta le, aki életfogytiglani fegyházbüntetést tölti a szófiai fegyintézetben, mert néhány évvel ezelőtt meggyilkolt egy macedón forradalmárt. Vladanovot rögtön elővezették az ügyész-

ségre, ahol elmondotta, hogy a Protogero-csoport parancsára lötte agyon Ganevet. Még ez év júliusában parancsot kapott a Protogero-csoporttól, hogy Ganevet el kell tennie láb alól s hogy a halálos ítélet végrehajtásának idejét később közölni fogják vele. Szerdán valóban megkapta a parancsot az ítélet végrehajtására; a fegyházépület egyik megjelölt helyén revolvert talált, mellette pedig írásbeli parancsot, hogy agyon kell lönie Ganevet.

Ganev meggyilkolásának hírére a fegyverek fellázadtak, betörték az ablakokat és azt követelték, hogy vessenek véget ennek az állapotnak és különítsék el a Protogero- és Ivanov-pártiakat, ne hogy újabb gyilkosságok adjódnak elő a börtönben. A főügyésznek nagynehezen sikerült lecsillapítania az izgalmakat.

Betörték a Kern et Co cég irodájába, ahonnan 20 ezer lej vitték el

A tettesnek nyoma sem maradt

Cluj-Kolozsvár, október 28. (Az Uj Kelet tud.) A csütörtökről péntekre virradó éjjel vakmerű betörés történt Kolozsváron. A Mária királyné uton levő Kern et Co. (Continental) vaskereskedő cég irodájába ismeretlen tettesek hatoltak be, az egyik szekrényről eltávolították a lakatot és a szekrényben levő vaskazettát feltörve, abból 20 ezer lej készpénzt loptak el. A tettet az irodai alkalmazottak vették észre, akik pénteken reggel

nyitva találták a szekrényt. Azonnal a kazettát keresték, amely azonban már nem volt a szekrényben, hanem felfeszítve és őresen az egyik sarokban találták meg.

A rendőrségi nyomozás megállapításai szerint a tettes az iroda helyiségében, a munkaidő elvégzése után elrejtőzködött és mikor az üzletet bezárták a legnagyobb nyugalommal hozzáláthatott munkájához. Az üzletben lévő szertár-

ból vette magához a szerszámokat, felnyitotta az iratszekrényt, majd utána a vaskazettát. Az üzletben álkulesokat is vett magához, amelyeknek segítségével az irodába jutott. Ezután a Szentegyház uca felé vezető összes kijáratokat is álkulccsal nyitotta fel és a lakatokat eltávolítva Arra is ügyelt a betörő, hogy a lakatától megfosztott ajtókon ne vegyék észre a betörést: az ajtót gondosan becsukta maga után.

A rendőrség megállapította, hogy a tettet a helyzettel teljesen ismerős ember követhette el, aki tudja, hogy mikor vezetik el az üzleket a munkát, hova teszik a kazettát és hogyan lehet bejutni az iratszekrényhez. A vizsgálat során nem találtak olyan nyomokat, melyeknek alapján a tettes személyére lehetne következtetni. Meg van rá azonban a remény, hogy a rendőrség nemcsak ennek a betörésnek, hanem az egy évvel ezelőtt ugyancsak a Kern et Co-nál elkövetett megaláztatás tettesét a csütörtök éjszakai látogató személyében. Egy évvel ezelőtt azonos körülmények között 3000 lejt vittek el a Kern et Co. cég kasszájából.

Feloszlatják a dán parlamentet

Kopenhága, október 28. Stauning dán miniszterelnök audiencián jelent meg a király előtt s bejelentette, hogy a kormány kereskedelempolitikájának a törvényhozásban nincs meg a szükséges többsége. A miniszterelnök ezért arra kérte az uralkodót, hogy a képviselőházat oszlassa fel. Az új választásokat november 16-ra fogják kiírni.

Hivatalnok-kormány következik Csehszlovákiában

Prága, október 28. Malypetr deznált miniszterelnök tárgyalási eredménytelenek. A deznált miniszterelnök pártja az agrárpárt döntéséhez képest visszsaadta megbízatását Masaryk köztársasági elnöknek.

Az általános vélemény szerint hivatalnokkormányt kell jönnie, mert a többi pártok vezetőpolitikusi még kevesebb reménnyel foghatnának hozzá kormánykoalíció összehozásához, mint a képviselőház agrárpárti elnöke.

Az Univerzál Magyarországgellenes gyűléseket rendez országszerte

Bucuresti-Bukarest, október 28. Az „Univerzál” összehívta az összes hazafias egyesületeket, hogy a magyarországi irredenta propaganda elleni akcióról tanácskozzanak. Tegnap tartották meg ezt az értekezletet, amelyen hevesen támadták a magyar propagandát. Az elfogadott határozati javaslat szerint a hazafias egyesületek és szövetségek konstán tállják annak a propagandának a megferősödését, amely nem akar belenyugodni a békeszerződés rendelkezéseibe és Európa békéjét fenyegeti. Ezért keresztet háborút üzennek a béke ellenségeinek és ezeknek jelszavára az a válaszköz, hogy „Nem, nem, soha” — sem fogják visszafordítani a történelem utját. Elhatározták, hogy népgyűléseket fognak tartani a különböző városokban és az elsőt ezek közül Bukarestben tartják meg vasárnap.

Semmitőszéki döntés fogja megállapítani, hogy alkotmányos-e a konverzió

Bucuresti-Bukarest, október 28. Nagy érdeklődés előzte meg a semmitőszéki tegnapi teljes ülését, mert a Creditul Rural kérésével kapcsolatban tulajdonképpen a konverziós törvény alkotmányosságát felett kellett döntenie a legfőbb bíróságnak. A tárgyalás megnyitása után azonban a főügyész kérte annak elhalasztását, tekintettel arra, hogy a Mironescu-féle konverziós törvényt csak tegnap hirdették ki. A semmitőszék a tárgyalás folytatását november 3-ra tűzte ki.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10, sz. Telefon 9-77.

Taxa post
plătite în
Av. 224.712

da Baron L.
Telefon: 9.
Havonta 11
évre 800, az
földre: Hav
félre 6. e.
detések díj
KELET” a
csidóság eg
keink után
rás megjelö

A vér és
internaci

Véres inte
minden gyű
nélkül a ne
met, amelyr
is beszámol
Népszövetsé
E statisztik
nációsállítá
ország „gon
dollár értéki
nia 21.7 mil
Allamok 10.7
millió, Itália
lió, Svédorsz
3.1 millió do
azért tud a s
államról, ak
szintén jó e
tet tudnak c
exportálnak.
eg dominium
országok, P
nak, Egyipto
nak, Görög
Lettlandnak.
Ez azonban
Mert importá
megfordítva,
ebben a téki
ahogy ez az
a harcerekne
lódik, a vér
az áru és fe
dik és közbe
lármilliók pé
a rokkantak
nemzetközileg
a világnak é

Biztonság

Szép szó,
mas.
Unalmas, n
Üres, mert
anyagi ércfe
Mert a val
békét fegyver
Legálább is
és új bajnok
Herriot épü
Leon Blum
Papen épü
és mégis ter
és újabb terv
Hogy a vég
oda.
Tudniillik a
nek viszont e
ha a háboru
szüntetnek.
A „leszerel
gondoltak és
lyan.
Mert ők a
tonság” nevé
rel akarják bi
Holott a tö
teljes, marad
ja meg.
Egyik nemz
ha mindegyik
De az ő biz
— csak a leg
tartalmazza.
A háboru és
Ehhez pedig
ilyen, sem am
Kár a sok s
a biztonságért

A beuther

A kétségbe
Néha olyan e
szinte a refle
hat.
Ilyen éles és
kanéllük log
A kormány,
iparosok érde
megnyilvánul
utóbbi szükség
a munkanélkül
Lázító, emb
csak egy junke